

DIRVA

Nr. 115

SPALIS - OCTOBER 9, 1963

Cleveland, Ohio

RAUDONOJI KINIJA KRYŽKELEJE

Raudonieji mandarinai turi pasirinkti arba trupinius, kuriuos jiems numeta sovietai, arba prašyti Vakarų pagalbos. - Abu keliai jiems yra nemalonūs ir nepatogūs. - Tuo tarpu Kinijos viduje vyksta procesas, kurio metu armijos vadai išstumia kompartijos vadus. - Komunizmą pakeičia nacionalizmas.

Nepaisant viso viešo barimosi -- Maskvos Praydai prireikė 15.000 žodžių, kad nušviestų sovietų - kiniečių nesusipratimo "tikrąsias priežastis", o Pekino Liaudies laikraštis net 20.000 žodžiais turėjo atskleisti sovietų "tikruosius tikslus". Atrodo, kad Raudonoji Kinija dar nepasirinko, kuriuo keliu išeiti iš politinės kryžkelės, kurion ji pasakutiniu metu pateko.

Tuo tarpu kai Pekinas teigia: "Tikrasis sovietų vadų tikslas yra sudaryti su JAV kompromisą, kad išlaikytų atominių monopolį ir jį išnaudotų savo naudai socialistinių kraštų stovykloje;"

Maskva atsako:

"Kiniečių vadų tikslas, bet kuria kaina įsitaisyti atomines bombas sukelia rimtų abejonių dėl kiniečių užsienio politikos siekių".

Iš tikro gi Kinijos užsienio politikos siekliai sovietams niekad nebuvo paslaptis. Jau nuo 1954 metų Kinijos istorijos vadovėliuose yra randamas žemėlapis, kuris vaizduoja Kinijosteoritorijos mažėjimą tarp 1840 --

Vytautas Meškauskas

1919 metų, kuriame yra atvaizduotos ir sritys, dabar priklausančios Sovietų Sąjungai. Nuo to laiko sovietai kiniečius prilaikė ant trumpos virvutės. Tiesa, jie 1957 metais pažadėjo kiniečiams atominių bombų, tačiau to pažado neišpildė. Chruščiovas, neduodamas kinams atominių bombų, norėjo 1959 metais įtikti prezidentui Eisenhoweriui. Tada sovietai pradėjo savo politiką, kuri buvo apvainikuota dabartine Maskvos sutartimi J.F. Kennedy prezidentui.

Anot Pekino, Chruščiovas jau tada -- 1959 m. rudenį -- grįžęs iš JAV patarė Mao-Cetungui susigdyventi su susidariusia padėtimi -- status quo -- Formozos sąsiauryje, kitaip sakant, su tiki su Čiangkaišeko režimu. Tik neseniai paaiškėjo, kad iš tikro Raudonosios Kinijos aviacija visą laiką turi tik tiek kuro, kiek reikia kelioms dienoms, kas reiškia, jog ji negali pradėti jokių didesnių operacijų be

sovietų pritarimo ir tiekimo.

Tačiau būtų klaida manyti, kad Raudonoji Kinija nutarė galutinai išsiskirti su Sovietų Sąjunga. Iš visos eilės užsienio komunistų partijų, kaip Indonezijos, kuri laikoma trečia savo didumu po Sovietų Sąjungos ir Kinijos komunistų partijų, ir net pagrindžio Portugalijos kompartijos, girdisi raginimų, kad sovietai ir kiniečiai sutvarkytų savo "nuomonių skirtumus". Jų tikrai nebūtų, jei nebūtų jokios vilties. O toji viltis slypi fakte, kad sovietams vis dėlto labai nesinorėtų, kad kiniečių komunistai pasitrauktų iš bendro, nors ir skylėto komunistinio fronto. Tuo tarpu kiniečiai, ir labai norėdami, negali iš jo visai pasitraukti dėl savo tikinės padėties.

1960-62 metais, nepaisant jau smarkokai pablogėjusių santykių su Sovietų Sąjunga, Raudonoji Kinija norėjo pereiti iš žemės ūkio į pramoninę valstybę. Rezultatas to "šiuolio į priekį" buvo toks, kad žemės ūkio gamyba krito, o pramonės vis tiek nebuvo sukurta. Mao Cetungas turėjo padaryti "šuoį atgal", t.y. dabar, maisto davinsys pakilo iki 1.600 kalorijų. Mūsų akim žiūrint, toks davinsys yra vis tiek labai mažas, tačiau jau toks padidėjimas sukėlė kiek vilčių.

Tuo tarpu pramonė išnaudoja tik apie 30-40 % savo pajėgumo. Daugumas pramonės įrenginių yra sovietų ar jų satelitų -- Čekoslovakijos ar Rytų Vokietijos -- gamybos. Jiems labai trūksta atsarginių dalių ir sovietai, neleidami jų pristatyti, gali Kinijos pramonę visai sustabdyti. Taip pat ir maisto fronte, sovietai supirkdami laisvojo pasaulio kviečių atsargas, apsunkina jų tiekimą kinams arba bent pakeičia jų kainą.

Tokiu būdu kinų komunistai turi arba nusileisti sovietams arba prašyti Vakarų pagalbos. Sovietai kdmus imanevavo į tokią būklę, kad tie atrodo karo kurstytojai ir tokiu būdu Vakarų pagalba kinams iššauktų didžiausią sovietų propagandos riksmą, kad štai, girdi, karo kurstytojai sudarė talką prieš taikos palaikytojus. Spalio 10 dieną Maskvos Krokodile pasirodė karikatūra, kuri vaizduoja Galijos gaidį, atseit, de Gaulle, traukiantį duetą su Pekino antimi. Tai pirma tokia karikatūra visame kinų-sovietų kiviče ir ji labai būdinga.

Tokioje situacijoje kyla klausimas, ar iš viso Kinijoje gali išsilaikyti komunistų režimas, kuris tautai davė tik neapsakomą vargą? Kai kurie stebėtojai mano,

(Nukelta į 2 psl.)

Iš pirmo žvilgsnio milžiniška Mao Tse-tungo armija atrodo nenugalima, bet tikrumoje tai tik "popierinis tigras", kaip patys kinai bandė juoktis iš JAV. Kinijos armija yra blogiausiai ginkluota -- dešimčiai kareivių tenka tik vienas šautuvas...

ALT S-gos BOSTONO SKYRIUI 14 METŲ

Prieš 14 metų spalio mėn. 1 d. buvo įsteigtas ALT S-gos Bostono skyrius. Steigiamasis susirinkimas buvo sušauktas kelių iniciatorių -- Jono Kasmausko, S. Mockaus, A. Matjoškos, J. Vileišio, V. Vakauso, A. Vileniško ir kt. Skyrius apjungė Lietuvai Vaduoti Sąjungos ir Lietuvių Misijos narius. Prie jo prisijungė Bosto-

ne apsigyvenę tautinės minties

tremtiniai.

Isikūręs skyrius pradėjo bendradarbiauti su kitomis politinėmis, kultūrinėmis ir šalpos organizacijomis. To reikalauja bendra kova dėl Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo. Čia įsijungta į ALTą, Bendruomenę, Lietuvos Neprikl. Talką, Balfą

ir k.

NAMAI IR JŲ TIKSLAS

Lietuvių kultūros ir lietuviybės ugdymas, o ypač lietuviškojo atžalyno išlaikymas yra vienas pagrindinių Am. Liet. T-nės S-gos uždavinių ir šiuo atveju vienas iš pagrindinių motyvų, paskatinusių Bostono skyriaus narius sukurti lietuviškai veiklai tarpt. užuovėją. Išsiskirstęs jaunimas yra eksponuotas įvairiausiems pavojams o ypač mišrioms vedyboms. Namų steigėjams rūpėjo sukurti kultūringas bendravimo sąlygas visuomeniškam ir bendruomeniškam veikimui, rūpėjo, kad priaugantis jaunimas sužinotų, iš kur yra kilę ir kuo turi būti. "Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būti". Tas šūkis lėmė Bostono skyriaus vyrų nutarimą įsigyti šią tautinę šventovę.

1952 metų kovo mėn. 1 d. oficialiai namai atidaryti, dalyvaujant Centro Valdybos pirmininkui Dr. Colney, M. Gureckui ir k.

KAS PADARYTA!

Per 14 metų skyriui pirmininkavo šeši asmenys su pilnu sąstatu valdybos narių: Jonas Kasmauskas, Br. Kalvaitis, Ig. Vileišis, Jostas Vaičaitis, A. Dilba, J. Dačys ir A. Matjoška. Prie skyriaus sudaryta Vasario 16 gimnazijos rėmėjų tatlis, kuris ir šiandien sėkmingai savo įnašais remia gimnaziją. Nenuilstamas ratelio vadovas Leonas Lendraitis.

Veikia Liet. Neprikl. Fondo atstovybė, kuri remia fondą kasmetiniais įnašais ir platino "Laisvės Kovų Dainas". Jūrų skautai turi savo būklą ir naudoja šiomis patalpomis. Namuose repetuoja komp. J. Gaidelio vadovaujamas mišrus choras, taip pat ir jūrų skautų orkestrėlis.

Korp! Neo-Lithuania yra tų namų įnamis, kuri ir savo herbą iškilmių salėje yra pasikabinusi. Savo problemas svarsto čia susirinkę ir studentai. Čia vyksta Bostono lietuvių kultūrinis judėjimas.

(Nukelta į 8 psl.)

Šiandien ir rytoj

RAUDONOSIOS Kinijos ir Sovietų Sąjungos armijų incidentus prie Sinkiang komunistams nepavyko nusišlėpti. Dvi "brolių tautos" šaudė viena į kitą. Dvieju "socialistinių valstybių" armijos stovi išsiriškusios viena prieš kitą paruošties stovyje pradėti karo veiksmus.

Iki kokio laipsnio kinai tęs provokacijas ir kokia yra tikroji Mao Tse-tungo armijos jėga?

Pasak kinų gen. Pen Chao-hui pareiškimus ir sovietų gynybos ministerijos informacijas Mao armiją galima prilyginti "popieriniam tigrui", kaip kinai juokėsi iš JAV. Iš pirmo žvilgsnio kinų armija atrodo grasinanti, bet tikrumoje ji nepajėgi atsilaukti ilgesniame konflikte. Revoliucijos šūkis "kiekvienas pilietis yra karys" dar tebegalioja šiandien Kinijoje. Karių skaičiumi jos armija yra milžiniška, bet... pustrėčio milijono karių neturi šautuvų. Išskyrus keletą elitinių divizijų, kurios stovi Indijos pasienyje, visoms kitoms trūksta šautuvų ir automatinų ginklų. Sakoma, kad dešimčiai kinų kareivių tenka tik vienas šautuvas. Ir praėjusiais metais pusė pašauktų naujokų, dėl trūkumo ginklų, buvo aprūpinti kastuvais ir pasiųsti prie viešųjų darbų...

Tiesa, Kinijos viduje dar yra gerai ginkluoti specializuoti daliniai iš 250,000 karių, skirti transportų apsaugai. Nes kai kuriose provincijose vyksta išbadėjusių gyventojų sukilimai, dažnai apipiešiami traukiniai ir maisto sandėliai.

Komunistinės Kinijos kariuomenė sudaryta iš 250 pėstininkų divizijų, 6 šarvuotų brigadų ir trijų parašiutininkų brigadų. Dar veikia rezervistai, kurie partijos įsakymu kas savaitę turi vykti į užsiėmimus.

Armijos didžioji dalis turi sovietų gamybos ginklus. Bet jų naudojimas ribotas, nes rusai nebeduoda daugiau tiems ginklams pataisyti dalių. Šimtai tankų, kurie buvo panaudoti Korėjos kare, nebegali būti naudojami ir dabar tarnauja tik naujokų apmokymui. Kinai labai mažai turi motorizuotų dalinių, nes su automobiliais, kurie yra sovietų gamybos, ta pati problema kaip ir su ginklais, nėra pataisymui dalių. Gi pačių kinų automobilių pramonė dar lygi nuliui. Tas pats ir su 6 sunkiosios artilerijos divizijom ir 3 priešlėktuvinėm divizijom, kurios stovi Kinijos pietuose. Joms irgi trūksta šaudmenų.

Kinų aviacija turi 3,000 sprausminių lėktuvų, visi sovietų gamybos MIG 15 ar 17 ir nedaug paskutinių MIG 21 modelių. Turi keletą sovietiško raketų, kurios buvo panaudotos manevruose, o nuo šių metų pradžios daro bandymus su savo gamybos raketom, kurios dar neviršijo sovietinės. Aviacija yra neveikminga, nes priklauso nuo sovietiško degalo, kurio daugiau nebegauna.

Kinijos laivynas visad buvo silpnas, vos 280,000 tonų. Iš 1200 laivų didžioji dalis yra pakrančių sargybos laivai ir tik 200 karo laivai, tarp kurių 4 naikintuvai, buvę modernūs prieš 40 metų ir 15 povandeninių laivų, kokių dabar joks kraštas nebelaiko.

Trumpai, Kinijos armija pajėgi duoti tik žmonių masę. Sovietai buvo pasižadėję duoti ginklų ir remti "geltonąjį brolių" konflikto atvejais. Bet kaip bus dabar, kai tas "geltonasis brolis" užpildinėja sovietų armiją prie Sinkiang, kuri turėjo jį remti?

★

VILNIUJE minint politinių kalinių išsilaivsinimo sukaktį, visi kalbėtojai smarkiai nupasakojo nacių režimo baisumus. Vienas klausytojų kreipiasi į savo kaimyną:

-- Ar tu sėdėjai kalėjime?

-- Taip, net dešimt metų.

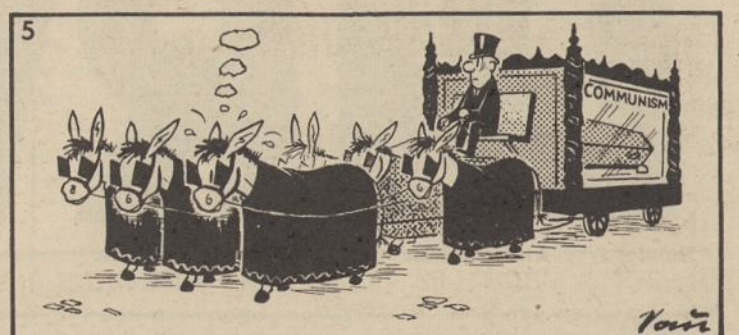
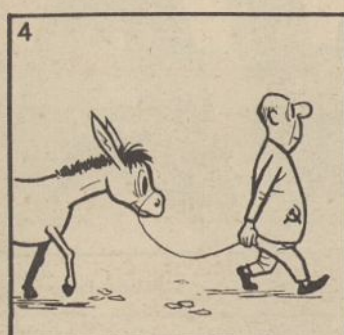
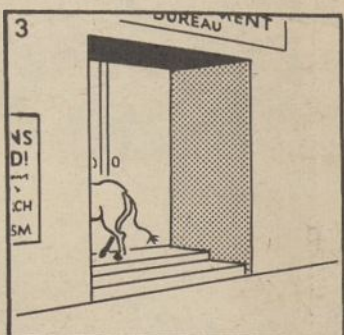
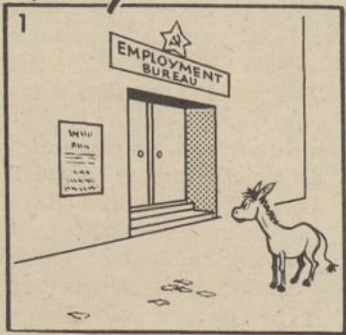
-- Aš gi norėčiau pagauti savo budelius ir pakabinti ant šakos. Ar tau nekyla panašus jausmas?

-- Taip, bet aš turiu būti labai atsargus, nes mane paleido tik praėjusią savaitę...

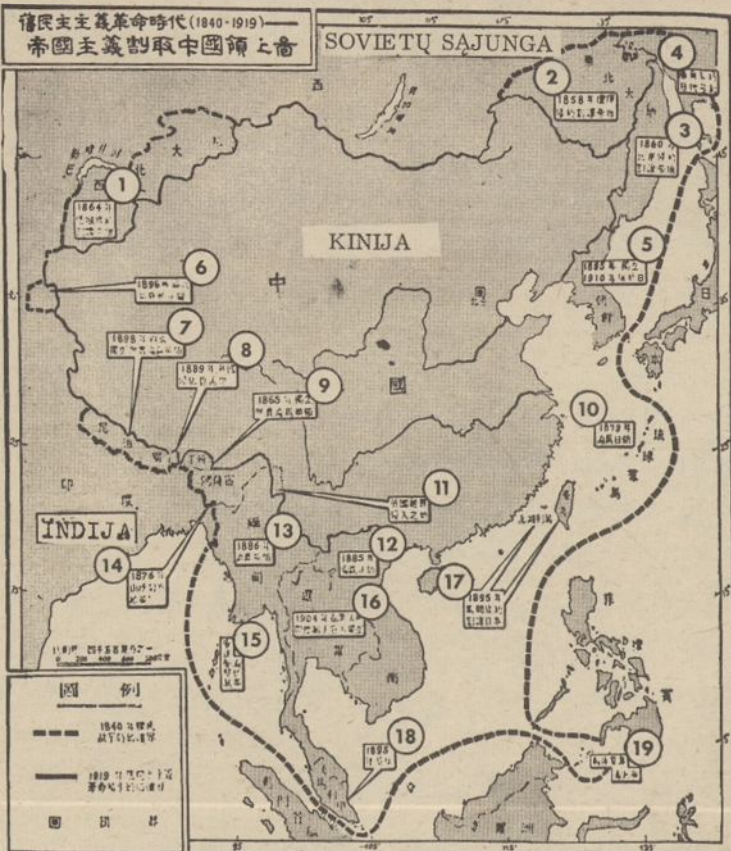
(vg)

Ramus poilsis...

Pinky

KINIJOS POLITINIAI SIEKIAI

Nuo 1954 m. oficialiuose Kinijos istorijos vadovėliuose figuruoja šis žemėlapis, kuris vaizduoja Kinijos sienas 1840 metais (laužyta linija) ir 1919 metais (juoda linija). Oficialūs paaiškinimai skamba taip: 1. didieji Šiaurės Vakarai, okupuoti 1864 m. imperialistinės Rusijos; 2. ir 3. did. Šiaurės Rytų teritorija, Rusijai atiduota 1858 ir 1860 metais. 4. Ku-Ye (Kurilai) pasidalinti tarp Rusijos ir Japonijos; 5. Korėja, 1895 ir 1910 Japonijos pagrobta; 6. Pamiir, slaptai Rusijos ir Anglijos 1896 m. pasidalintas; 7. Nepalis, 1898 m. Anglijos okupuotas; 8. Sikkim 1889 Anglijos okupuotas; 9. Bhutan, 1865 m. anglų paimtas; 10. Riuku salos 1879 m. Japonijos paimtos; 11. anglų pagrobta; 12. Annam (Vietnamas, Laos ir Kambodžia) 1885 m. Prancūzijos okupuota; 13. Burma -- nuo 1886 m. anglų imperijos dalis; 14. Assam, 1876 Burmos atiduotas anglams; 15. Andaman salos, anglų valdomos; 16. Tailandas (Siamas), 1904 m. anglams ir prancūzams priziūrint paskelbtas 'nepriklausomu'; 17. Taiwan (Formoza) 1895 m. atiduota Japonijai, 18. Ma-la-Cia (Malaja) 1895 m. anglų užkariauta; 19 Sulu Salos, anglų valdomos. Visos teritorijos turėtų grįžti Kinijai, kai tam "subręs laikas".

Kinija...

(Atkelta iš 1 psl.)

kad šiuo metu nepasitenkinimas būkle yra didesnis negu 'šiuo pirmyn' metu, nes tada dar buvo vilties, kad dirbama jei ne sau, tai bent ateinančiom kartom. Gi dabar ir vilties nėra! Yra dar ir kitas vidaus procesas. Būtent, tuo tarpu, kai kituose komunistiniuose kraštuose partija yra vadovaujantis organas, o kariuomenė tėra jos politikos vykdytoja. Kinijoje kariuomenė yra alfa ir omega. Tiesa, ta kariuomenė yra komunistų partijos kontrolėje, tačiau ta kontrolė, turint galvoje komunistų nepasitenkinimą, mažėja užleisdama vietą nacionalizmui. Šiuo tarpu dar sunku pasakyti, ar tas procesas turės pasekmes, tačiau Kinijos paskutinio šimtmečio istorijoje armija ir jos vadai buvo faktiniai krašto vadovai ir, atrodo, tas palinkimas ryškėja ir dabar.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* NEPAAPRASTAI SMARKAUS uragano pasekoje Haiti žuvo virš 4000 žmonių. Padarytieji nuostoliai milžiniški. Apeil 100,000 liko be pastogės ir turto.

Uraganui persimetęs į Kubą, ten padarytieji nuostoliai ypatinai palietė cukraus ir javų derlių. Kubos ūkinė padėtis, smukusi dėl komunistinio ūkininkavimo, atsidūrė visiškai desperacijoje.

Castro atstovas JTO buvo priverstas pareikšti, kad uragano

padarytieji nuostoliai toli prašoka anti-Castro pogrindžio padarytuosius.

JAV Raudonasis Kryžius pasisielė pagelbėti Kubai, vyriausybei su pagalba nesiangažuojant.

* LUDWING ERHARD, būsimašis Vokietijos premjeras, sekančių metų pasaulio politiką numato dominuojamą rinkiminių šūkių. Jis pabrėžia, kad 1964 m. bus prezidento rinkimai JAV, D. Britanijos parlamento rinkimai ir 1965 m. rinkimai vokiečių parlamento narių.

* PREZIDENTAS KENNEDY yra įsitikinęs, kad mokesčių sumažinimo įstatymas turi pirmenybę prieš civil. teisių (integracijos) įstatymą. Jo nuomone, mokesčių sumažinimas sukurs daugiau darbų, reikalingų negrams. O jiems ir reikia daugiau darbo, nei lygių teisių kavinėse ir viešbučiuose.

* ŽINIOS GUTOMIS IŠ LIETUVOS, ten smarkiai jaučiamas duonos trūkumas. Jei tas trūkumas dar pakenčiamas Pabaltijo kraštuose, tragiškoje padėtyje randasi Sov. Sąjungos miestų gyventojai.

Kviečių pirkimas iš Kanados ir JAV yra jau ne tiek politinis, kiek -- kasdieninės duonos klausimas.

* VARGAS TAM CHRUSČIOVUI su amžiniais "derliaus laimėjimais" -- nors tas derlius, bent pagal lietuviškųjų kvailių apskaičiavimus, neša "perviršius", tačiau yra aišku, kad nuo 1958 m. žemės ūkio produkcija nėra nė viena kruopa pakilusi. Tegul tai bus blogas oras, sausros ir trąšų bereikalingas išsekvojimas, kviečių pirkimo biiznis buvo neišvengiamas. Kaip tai būtų nemalonu Chrusčiovui, ekspertai, pagal US News ir World Report, randa, kad: 1) Chrusčiovas nesisijaučia tiek tvirtas savo pozicijoje, kad galėtų leisti dar labiau sumažinti maisto produktų paskirstymą gyventojams ir versti juos badu užmokėti už jo nepasitenkinimą. 2) Kiti satelitiniai kraštai bazuojasi Sov. Sąjungos parama jais, ir po nederlingos vasaros Chrusčiovas negali sau leisti atsisakyti vykdęs duotus jiems pasižadėjimus jau ir taip nepatenkintiems ir neramiems satelitams. 3) Įtampa tarp Sov. S-gos ir R. Kinijos neleidžia išnaudoti paskutinių javų aruodų vien kariniais sumetimais.

Iš viso, žinovams ir taip aišku, kad nei trąšos, nei pirkiniai užsienyje nieko nepadės, kol nebus duota ūkininkaujantiems laisva iniciatyva. Tai nėra vien Chrusčiovo kaltė. Tai kaltė komunistinės sistemos.

* JAV POLITIKAI rodo nepasitenkinimą kariniais suklumais P. Amerikos valstybėse. Girdi, tai kariškių ir žemvaldžių reakcija prieš reformas, reikalaujamas Alliance for Progress programos. Ir taip su Dominikos ir Hondurų respublikomis buvo nutraukti diplomatiniai santykiai ir

sustabdytas paramos siuntimas. Kad daugelyje tų P. Amerikos kraštų plečiasi Kubos remiamų teroristinių grupių veikimas, dėl to Washingtone niekas nesuka galvos. Ir taip iš eilės laukiama, ar Venezuelos kariniai sluoksniai ilgai atlaikys iš Kubos plaukiančių teroro bangų akciją, kaip ilgai išsilaikys Brazilija ir kiti kraštai, bijodamiesi imtis griežtesnių priemonių komunistinei veiklai sustabdyti.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 12 D. Lietuvių Gailingųjų Seserų S-gos tradicinis rengimas, Western Ball Room salėje.

SPALIO 12 D. -- gyv. D. Britanijoje lietuvių linksnavakaris, B. Pakšto salėje.

SPALIO 12 D. 7:30 v.v. A. Kairio vaidinimo "Popiečio Diagnozė" premjera statoma Scenos Darbuotojų Sąjungos Jaunimo Centre.

SPALIO 13 D. 3:30 v. p.p. A. Kairio vaidinimas "Popiečio Diagnozė" statomas Scenos Darbuotojų Sąjungos Jaunimo Centre.

SPALIO 13 D. Chicagos skautininkų Ramovės muzikos ir literatūros pobūvis Balio Pakšto svetainėje.

SPALIO 19 D. Ateitininkų sen draugų tradicinis Rudens vakaras Jaunimo Centre.

SPALIO 26 D. 8 val. vak. solistės Aldonos Stemprišienės koncertas, ruošiamas Santaros-Svietos Federacijos Jaunimo Centre.

SPALIO 27 D. Chicagos Lietuvių Suvalkiečių Draugijos 25 metų sukakties minėjimas Dariaus - Girėno salėje.

LAPKRIČIO 2 D. ALT S-gos subvakaris Don Varno Poste.

LAPKRIČIO 3 D. "Dainavos" ansamblio vaidinimas - koncertas Marijos Aukšt. Mokyklos salėje.

LAPKRIČIO 9 D. 7 v.v. Brighton Parko Lietuvių Bendruomenė ruošia balių -- su lengvos muzikos programa, Balio Pakšto salėje.

LAPKRIČIO 10 D. "Dainavos" Ansamblio vaidinimas - koncertas Marijos Aukšt. Mokyklos salėje.

LAPKRIČIO 10 D. Tėvų Marijonų veiklos Amerikoje 50 m. sukakties minėjimo vakarienė Sherman viešbutyje.

LAPKRIČIO 16 D. Tradicinis Varpininkų balius B. Pakšto svetainėje.

LAPKRIČIO 16 D. Korp! Neo-Lithuania šventė -- Byrd Ballroom, 4730 W. Madison Str.

LAPKRIČIO 17 D. ALVUDO

5 m. veiklos minėjimas Gage Parko salėje.

LAPKRIČIO 17 D. Pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 17 D. Lietuvos Vyčių metinis koncertas Dariaus ir Girėno salėje.

LAPKRIČIO 23 D. Lietuvos Kariuomenės šventė rengiama LVS Ramovės ir DLK Birutės Draugijos Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 23 D. Tradicinis Chicagos Operos koncertas - balius Keymens klubo svetainėje.

LAPKRIČIO 28 - GUODŽIO 1 D.D. Moksleivių Ateitininkų suvažiavimas Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 29 30, GRUODŽIO 1 D.D. Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos kongresas Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 30 D. 7 val. vak. B. Pakšto svetainėje ALT S-gos Chicagos sk. "Rudens Lapy" balius.

GRUODŽIO 22 D. Dariaus-Girėno Lituanistinės mokyklos egulutė ir vaidinimas "Aliutė" Gage parko mokyklos salėje.

SAUSIO 14 D. ALT S-gos Chicagos skyriaus metinis susirinkimas Don Varno Poste.

Malonus metas ... kiekvienu metu ... kai atkemšate Stroh's alaus bonką. Ragaukit, ką ugnimi darymas suteikia alaus skoniu. Stroh's yra lengvesnis, švelnesnis ir labiau gaivinas alus. Laikas pasimti vėsus, gaivų stiklą Stroh's - vienintėlį alų Amerikoje daromą ant ugnies.

THE STROH BREWERY COMPANY, DETROIT 26, MICHIGAN

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

**GALVOJATE
APIE NAUJĄ
AUTOMOBILĮ?**

Leiskite Society pagelbėti su naujo automobilio įsigijimu dabar, kad galėtume apmokėti vėliau. Prašykite pardavėjo, kad sutvarkytų Society banko finansavimą. Jis tai gali padaryti vietoje. Arba ateikite asmeniškai. Atmokėjimo sąlygos labai lengvos mėnesiniais išdėstymais, pritaikytais jūsų biudžetui. Jei naują mašiną turėti jums svarbu, svarbu tai ir mums.

DIRVA

★★★ THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

VILNIAUS ŽAIZDOS IR LOBIAI

Spalio devintoji diena Lietuvos istorijoje yra viena skaudžiausių. Lenkų generolui Želigovskui Vilniaus miestą ir kraštą klastingai pagrobęs ir po to jį išlaikius okupuotą ir prijungtą prie Lenkijos, Lietuva turėjo gyventi uždaryta siena su Lenkija, tų dviejų valstybių santykius sudrumsčiant tiek, kad ir šiandien, apie tuos santykius kalbant, lietuvių širdyje jaučiamo kartumo greit neišnaikinsi. Anot istoriko dr. A. Šapokos, "išsisaugiusi dvidešimtmetį Vilnius bei Vilniaus kraštas buvo pats jautriausias taškas nepriklausomos Lietuvos gyvenime ir jos užsienio politikoje."

Vilniaus žaizda lietuvių tautoje yra gili ir jos pėdsakai sunkiai ištrinami. Toji žaizda yra tuo jautresnė, kad joje yra išaugusi svari grupė tautiečių, kurių gyvenimo aplinkybės lenkų okupuotame Vilniaus krašte buvo nuolatinės kovos ir rezistencijos įtakoje. Tos lietuvių tautos dalies -- vilniečių -- gyvenimo sąlygos buvo skaudžios ir nepavydėtinos, o tačiau jų patriotizmas, jų kovos dvasia lieka ilgaiems laikams nepriklausomoje Lietuvoje gyvenusiems broliams pavyzdžiu. Šioji aplinkybė ypatingai ryškiai atspindėjo ir buvo jaučiama kiekviename žingsnyje, kada 1939 m. spalio 28 d. Lietuvos kariuomenė įžygiavo Vilniui, o jos įkandin ir administracijos įstaigos.

Lenkų okupuoti, Vilniaus krašto lietuviai neturėjo ir negalėjo turėti iš anksto paruošto administracijos personalo. O vistiek iš laisvosios Lietuvos atgabėtas valdiškų įstaigų personalas vilniečių buvo sutiktas su ne maža doza pavydo. Nes gi Vilniaus krašto lietuviai tikėjosi ir laukė didesnio respekto, įžvalgesnio jų reikalų supratimo ir jų ilgų ir atkaklios kovos konkretesnio įvertinimo.

Tas pažiūras sunku nuneigti moraline prasme, tačiau, iš praktiškios pusės žiūrint, reikia atsiminti, kad svetimų valdyto krašto administracinis perėmimas sklandžiai ir greitai sėkmingumu galėjo būti įvykdytas tik prityrusio ir jau išbandyto bei iš anksto paruošto administracinio personalo.

Savųjų tarpe šnekanč, turėtume prisipažinti, kad klaidų buvo padaryta, jos daugeliui gerai žinomos. Bet šiuo metu vargu ar jos beturi reikšmės.

Šiandien mums kur kas svarbiau, tą tragišką datą prisimenant, suprasti ir įvertinti Vilniaus krašto lietuvių nuopelnus kovoje su okupantu, jų kietas kovas ir kančias lenkų okupacinio režimo priepaudoje. Jų užgrūdintą būdą ir galvosena privalome priimti, kaip vertingą įnašą toms aplinkybėms, kuriose šiandien visi lygiai bandome ugdyti tokią pat atsparumą prieš svetimus vėjus, tokią pat kovos dvasią laisvei iškovoti.

Kalbant apie Vilnių, Vilniaus kraštą, mūsų istorijos knygos, aprašymai ir mintys krypta į Lietuvos istorinius ir kultūrinius lobynus, kurtus ir išugdytus toje Lietuvos širdyje. Tačiau kada istorikai savo raštuose kalba apie "čia sukaupias svarbiausias tautos istorinio gyvenimo brangenys" (žiūr. dr. A. Šapoka, Vilnius Lietuvos gyvenime, 88 psl.), dėl to neabejodami, pirmoje eilėje turime prisiminti ir tuos žmones, kurie čia gyveno, kentėjo, kovojo ir kartu tuos lobynus kūrė. Kūrė juos ne vien istorijai puošti, bet ir Lietuvos valstybės pagrindams statyti. Vilniaus lietuvių sukurtas tautinių vertybių lobynas, jų pavyzdys lietuvių būdo ir patriotizmo auklėjime yra kur kas svaresnis, kur kas vertingesnis objektas, nei prisiminimai, skirti karčiai ir niekšingai želigovskijadai.

(i.č.)

DIVIDENDŲ MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDŲ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDŲ KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRASVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

Kudirkos Naumiestis Šakių apskr., kur gyveno ir mirė Vincas Kudirka, Miesto aikštėje 1934 m. buvo pastatytas skulptoriaus V. Grybo sukurtas V. Kudirkos paminklas. Nuotrauka daryta 1935 metais.

Žmogus ir aplinka

J. Jakštas

Es bildet das Talent sich in der Stille, Doch ein Charakter in dem Strom der Welt.

Fr. Schiller

Šiais žodžiais didelis vokiečių poetas nusakė aplinkos vaidmenį žmogaus dvasinėje, ypač jo būdo, plėtėje. Bet tuo pačiu metu jis pastebėjo, kad žmogaus talentas yra žmogaus įgimta dovana ir nereikalingas aplinkos. Tuo būdu žmogaus įgimtas gabumas kūrybai ar kokiai veiklai gauna kryptį aplinkos poveikyje ir jis darosi suprantamas ryšium su aplinkybėmis, kuriose žmogus brendė ir vystėsi.

Dr. Vytauto Kavolio neseniai pasirodęs veikalas "Žmogaus genezė" kaip tik skirtas ryškinti V. Kudirkos įgimto talento brandimui jo gyvenamoje aplinkoje; atseit, jo turinys yra psichologinio pobūdžio, kaip antrinė knygos antraštė sako. Autorius pradedą nuo šeimyninės Kudirkos aplinkos ir čia ryškina du veiksnius, lėmusius jo būdą, pasaulėžiūrą ir visą veiklos kryptį, būtent, trijų moterų ir tėvo Motiejiaus.

Pačioje pradžioje cituojamas paties Kudirkos prisipažinimas ir keliama aikštė motinos vaidmuo, kurios jis neteko vos dešimtus metus eidamas. Iš cituojamų Kudirkos žodžių aiškėja, kad iš motinos daktaras bus paveldėjęs lengvą būdą ir menišką talentą -- piešti, eiliuoti ir muzikuoti. Šiuo atveju prisimena paralelę su Goethes prisipažinimu, kai jis dainavo, kad iš motinos turįs "die froh Natur und Lust zu fabulieren". Kad Kudirka iš savo motinos negirdėjo, kas yra lietuvis ir Lietuva, nenuostabu anų laikų aplinkybėse. Juk ir Vaclovas Biržiška kartą rašė, kad tautinio atgimimo pradžioje reikėjo aiškinti žmonėms, kas yra lietuvis ir Lietuva, nes tos sąvokos mūsų žmonėms buvę svetimos. Jie nežinojo esą katalikai ir pagal lietuvišką kalbą lietuviai. Jiems trūko tautinės sąmonės.

Iš motinos paveldėtas lengvas, linksmas, svajingas ir nuotaikingas būdas darė jį patrauklų moterų bendrijoje. Tuo galima aiškinti jo artima bičiulystę su pamote, seserimi, suome Maila, nekokia Valerija ir kitomis. Vargu čia tinka autoriaus pavartotas terminas "edipinis prisirišimas", kuris laikomas ūgiustu reiškiniumi. Jo būdas darė jį mylimą dailiajai lyčiai ir jis atsiliepė jos meilei savo palankumu. Tai įprastas, gyvenimiškas reiškinys.

Jei apie Kudirkos motiną autorius trumpai užsimena, tai tėvui skiria jau platoką apžvalgėlę. Mat, tėvas, pagal jį, lėmė ir Kudirkos pasaulėžiūrą, ir jo veiklos būdą, ir net jo pasiaukojimą tautai.

Iš sumanaus, nepaprastai kieto būdo, darbštus, baisiai teisingo ir religingo tėvo Motiejiaus išaugo liberalas idealistas, taip pat didžiai darbštus ir pareigingas, nepalaužiamas kovotojas su tautos prispaudėjais dėl jos laisvės, sūnus Vincas. Dėmesio verti išvedžiojimai, kaip sūnus, būdamas visų vaikų vyriausias, vadovavo bent morališkai šeimos pasipriešinimui tėvo beatodairiškam autoritetui, jo tironijai ir tuo išugdė savyje stiprų egotizmą, sunkiai palenkiamą autoritetams.

Bet skaitant įmantrius autoriaus išvedžiojimus apie tėvo tironiją, jo davatkiską pamaldumą, kuriuo pykino savo vaikus ir Vincą atstūmė nuo bažnyčios

trumpai nubrėžiama lenkiškos dvasios bei kultūros įtaka Kudirkai, kaip ir, apskritai, mūsų ano meto inteligentijai. Ta "aukštoji" lenkiška kultūra pirmiausiai

Vincas Kudirka mėgdavo laisvalaikį groti kuriuo nors muzikos instrumentu...

(jei ne nuo tikėjimo), darosi neaišku, kaip vis dėlto Kudirka iš šeštos klasės stoja į kunigų seminariją. Ar jis šiuo atveju nusilenkė tėvo autoritetui ar jį patraukė kunigo garbės aureolė, kuria šį luomą gaubė mūsų ano meto liaudis? Jei Vincas stojo į seminariją tėvo paveiktas, išeity, jog jis vis dėlto nebuvo visai išsisukęs iš tėviško autoriteto ir jam dar nebuvo dingusi pagarba ir paklusnybė jam. Tad Kudirkos pasirinktas kelias į kunigų seminariją ir V. Kavolio vaizduojama tėvo tironija, rodos, nesisiderintų. O tiems dalykams sunderinti autoriui reikėjo netik paminti Kudirkos stojimą į seminariją faktą, bet ir motyvus. To nepadaręs autorius palieka lyg skolingas atidžiam skaitytojui.

Šiaip samprotavimai apie Kudirkos ryžtingos ir kovingos dvasios kilmę iš tėvo yra gan pagrįsti ir visai originalūs. Jie atskleidžia naujus požitūrus į Kudirkos asmenybę. Įdomiai susiejama iš santykių su tėvu kilusi Kudirkos dvasia su jo vėlyvesne veikla, kai sakoma: "Bet jisai ir savotiškai įsisavino tėvo Motiejiaus tironiškumą, jo vergų varovų savybes, -- tiktai Vincas jų asmenis nukreipė ne į kitus, o visų pirma į save. Tuo, kad Kudirka tapo vergų varovu, o vergu -- Lietuvos vergu -- buvo jis pats, galima aiškinti ir jo milžinišką vaidmenį tautiniame atgimime". (23 p.) Šiuo -- tiesa, kiek sunkokai išreikštu -- sakiniu nusakoma Vinco didžiųjų užmojų ir jo ryžto tautinėje veikloje šaltinis.

Pereinant nuo šeimyninės aplinkos į visuomeninę, pirmiausiai

paliutusi Kudirką kunigų seminarijoje, kur jis gavo pažinti eilę lenkų autorių. Be abejo, lenkiškos kultūros poveikyje jis apsisprendė vykti studijuoti ne į Maskvą, kur jo laukė stipendija, bet į Varšuvą.

Autorius, kalbėdamas apie universitetinius Kudirkos laikus, kreipia dėmesį į du dalykus: jo kelią į lietuvių ir pozityvistinės pasaulėžiūros susidarymą. Pirmasis dalykas jau plačiai svarstytas Kudirkos biografijoje ir V. Kavoliui nelieta nieko esmingesnio pridurti. Čia cituojama žinoma Kudirkos atsivertimo išpažintis pagal gautą pirmą "Aušros" numerį ir prikeriamas savaimingas komentaras, kur įdomiai samprotaujama apie jo ankstyvesnį gėdijimąsi lietuvių. Samprotavimas, manding, būtų reikalingas dar papildyti istorinių aplinkybių užuomina.

Bene svarbiausias skyrius knygoje yra 5, pavadintas "Pozityvistų religija". Pavadinimas priminė man Benedetto Croces žinomos 19 a. istorijos pirmo skyriaus antraštę "La religione del la libertà". Čia didelis mūsų laisvės idėjos plėtrą 19 a. pradžioje, ir ją vadina religija. Tad ir iš monografijos skyriaus pavadinimo tektų laukti, kad autorius pirma kalbės apie pozityvistų religijos prasmę ir paskui parodys, kaip jis Kudirkos buvo pasisavintas. Bet jo einama kitu keliu, būtent, kalbama apie Kudirkos paveldėtą savo meto kaimietišką tikėjimą ir rodoma, kaip jis juo vadavosi ar, geriau pasakius, jį modifikavo. Šioje vietoje autorius grąžina Kudirką į semi-

narinius laikus, apie kuriuos jau ankstyvesniame skyriuje yra kalbėjęs. Seminarijos aplinkoje Kudirkos "latentiško laisvo galvoimo polinkis" susidūręs su doktrinos varžtais ir todėl jis ėmė bodėtis seminarijiniais mokslais. Vertinga šiuose išvedžiojimuose trumpa užuomina apie Kudirkos uždraustų veiklų lektūrą, gautą už seminarijos ribų. Pažymėtinas jo perskaitytas Kanto veikalas. Jei čia buvo Karaliaučiaus filosofo populiariausias "Praktiškojo proto kritika" kūrinys, tai jis galėjo įkvėpti klierikui gyvą pareigos jausmą, kuris taip žymiai prasikišo jo visoje vėlyvesnėje veikloje. Manding, būtų reikėję sekti Kudirkos seminarijoje prasidėjusią dvasinę evoliuciją jo paskesnėje brandoje, ypač Varšuvos studentavimo laikais. Trumpa pastaba apie Kudirkos perrašintus socialistų raštus ir jo kalinimą rodo, kur krypto jo dvasia Varšuvos u-tė. Mat, socializmas ir pozityvizmas anais laikais buvo artimai susiję ir Kudirka Varšuvoje galėjo būti abiejų įtakojė.

Kudirka grįžo iš Varšuvos greičiausiai atbaigtas pozityvistas daktaras ir Lietuvos aplinkoje turėjo laviruoti tarp savojo pozityvizmo ir konservatyvinės katalikiškos pasaulėžiūros, kunigų skiepijamo. Jis negalėjo išsivirti iš tos pasaulėžiūros, kurioje jis gimė ir augo ir kurią gyveno jo visuomenė. V. Kavolis paties Kudirkos citatomis ir kitų liudijimais, rodo, kaip daktaras, neniekindamas tradicinio kaimietiško tikėjimo, vis dėlto "pajuto laisvo žmogaus religijos ... galybę", ar" buvo kovotojas už moralinį atgimimą". Žodžiu sakant, skyrius "Pozityvistų religija" turinys -- ne tiek daktaro pozityvizmas, kiek jo kritiški pasisakymai dėl praktikuojamos katalikybės ir kunigų elgsenos.

Paskutinis (6) skyrius "Mirties akivaizdoje" jau daugiau biografinio pobūdžio. Čia aprašoma aiškiai Kudirkos literatūrinė veikla paskutiniaisiais metais. Įdomiai parodoma jo dvasinės būklės ir jo versto Kaino personažo panašumas. Tik vėl autorius užsiminti edipiniai jausmai pamotėi ir sukilimas prieš tėvą pagal sapno aiškinimą priimtinas kritiškai.

V. Kavolio veikalas perdėm originalus, dar mūsų literatūroje nebandytas. Iš formalinės pusės būtų galima nurodyti du trūkumai: 1) nesilaikyta chronologinės tvarkos ir vietomis skirtingų laikų citatos ar faktai sudėti į krūvą. Tuo būdu tinkamai neišryškinama asmenybės evoliucija; 2) citatos -- paties Kudirkos pasisakymai ar kitų -- duodamos nenurodant, iš kur jos imamos. Tad suinteresuotam skaitytojui nėra progos jų patikrinti, ypač siejant su visu tekstu. Juk citatos kartais nesuprantamos ar klaidingai suprantamos be teksto visumos.

Tarpe kitų liudinių apie Kudirką veikale dažnai minimas koks tai Kačergis, visai negirdėtas vardas mūsų literatūroje. Ar čia tikra pavardė ar slapyvardis? Tiesiog netikėtinas jo liudijimas apie Seinų seminariją Kudirkos metu. (52 p.). Pagal jį išeity, kad seminarija buvo lyg koks bohėmių klubas, o ne mokslo (ir dar dvasinio) įstaiga. Ar toks liudijimas vertas rimto dėmesio ir į mokslo veiklą dėtinus?

Vytautas Kavolis: Žmogaus genezė. Psichologinė Vinco Kudirkos studija. Chicagos Lietuvių Literatūros D-jos leidinys. Chicago, 1963. 87 p. Kaina 1 dol.

REMEMBER - Every Good Guy Gives To The United Appeal

Prof. M. Biržiška Dailių Menų Klubas susirinkime, pabaigus jo pranešimą apie Vaclovo Biržiškos "Aleksandryną". Ant stalo sudėti "Aleksandryno" rankraščiai ir kita su šiuo veikalu susijusi medžiaga. P. Jasiukonio nuotrauka

DEŠIMTMETIS PALMIŲ PAVĖSYJE (4)

BRONYS RAILA

Kas buvo parašyta

Gili senatvė dažnam būna fiziškai ir dvasiškai pats sunkiausias gyvenimo laikotarpis. Ir juo sunkesnė ji turėtų būti žmogui, išblokštam iš tėvynės, iš savo žemės ir aplinkos, kankinamam nostalgijos, džiūstančiam svetimbių dykumoje.

Mykolas Biržiška buvo reta išimtis šiam normaliam lemiamiesiems dėsniui. Dairdamasis savo pažįstamų akiratyje, gal tik keletą tegalėčiau rasti jam tolygių pavyzdžių. Tai žmonės, kurie neleidžia ar negali leisti sustoti jų pačių asmeniniam gyvenimui, jų dėmesiai ir aštrūs interesai, kas dedasi aplinkui, kas liečia savąją bendruomenę, tautą ir idealus, kuriems buvo paskirtas jų ligotinis veikimas. Tokiems nėra nei tuščių metų, nei tuščių dienų.

Tegu buvo ir smulkus, trivialus, protarpiais varginantis ar didžiai skausmingas losangelinis gyvenimas, Mykolui Biržiškai jis visada buvo įdomus, svarbus ir reikalingas. Jis taip ilgėjosi žmonių ir sambūriavimų, ypač savaitgaliais! Sakoma, kad profesorai dažniausia būna labai išsiblaškę. Niekad Mykolas! Chicagos ir kitų miestų lietuviai per laikraščius skelbia savo parengimų ir susirinkimų kalendorius. Gi mums, losangeliečiams, tokiu "kalendo-

riumi" buvo Biržiška. Užtekdamas tik jam paskambinti ar paklausti, kokie įvykiai, pobūviai ar pramogos bus šį ar sekantį savaitgalį, ir Mykolas tau viską iš galvos smulkiausiai ir tiksliausiai pasakys, kartais tik apgailestaudamas, kad visuose iš karto negalės dalyvauti. Ir kiekvienas, kas atvažiuodavo jo paimti, paliudys, kaip minutės tikslumu jį rasdavo jau sėdintį vėrande, pasirodusį ir laukiantį.

Žodžio tęsėjimas, tvarkingumas, punktualumas, pedantiškas rūpestingumas buvo įgimtos jo būdo savybės, o gal ilgo, įvairaus ir sudėtingo gyvenimo išmoktos dorybės. Kaip publicistas spaudoje, vėliau ilgametis universiteto ir gimnazijų mokytojas, jis buvo ligi kaulo smegenų įpratus tvarkingai aiškinti, mokyti, koreguoti save ir kitus. Biržiška juk visą laiką buvo redakcijų "papaista", vis siūsdamas po jo straipsnių išspausdinimo -- korektūros klaidų attaisymus. Gyvenime, žodžiuose ir rašte jis nepakentė klaidų.

Kai po tragiškos žmonos mirties, sekantį rytą jį aplankiau, radau sėdintį sofoje taip nuliūdusį ir susigraūžusį, kokio niekad nebuvau matęs nei prieš tai, nei po to. Tylėdamas jis man pada-

vė ryto Los Angeles Times dienraščio iškarpa, kur trumpoje skiltyje reporterio buvo aprašytos Bronės Biržiškenės mirties aplinkybės ir kiti nekrologiniai duomenys. Straipsnelio parašė paties Mykolo ranka -- mėlyną rašalą jau buvo ištaisytos trys korektūros klaidos...

Net ir didžiausio skausmo valandą jis nepamiršo tikslumo!

Ką gis jis dar dirbo, ką rašė per šį dešimtmetį su viršum metų?

I tokį klausimą ne taip lengva atsakyti šiais laikais, kuomet daugumas Amerikos lietuvių nelaiko jokių rimtų darbų spaudos ar knygų skaitymo, galvojimo, tyrinėjimo, paskaitoms pasiruošimo, straipsnių ar knygų parašymo.

Mykolas Biržiška, deja (ir galbūt laimei!) daugiausia tik tatau ir tedirbo, -- aplinkybėmis ir tokiame amžiuje, kada maždaug kiekvienas jau pasitraukia karščių dykinėjimams ar poilsui ir melancholiškai belaukia amžinosios "pensijos".

Los Angeles dienų laikotarpįje M. Biržiška pirmiausia perredagavo ir galutinai spaudai paruošė iš Vokietijos atsivežtą juodraščių stambaus veikalo, kuris, dviem tomis netrukus iš-

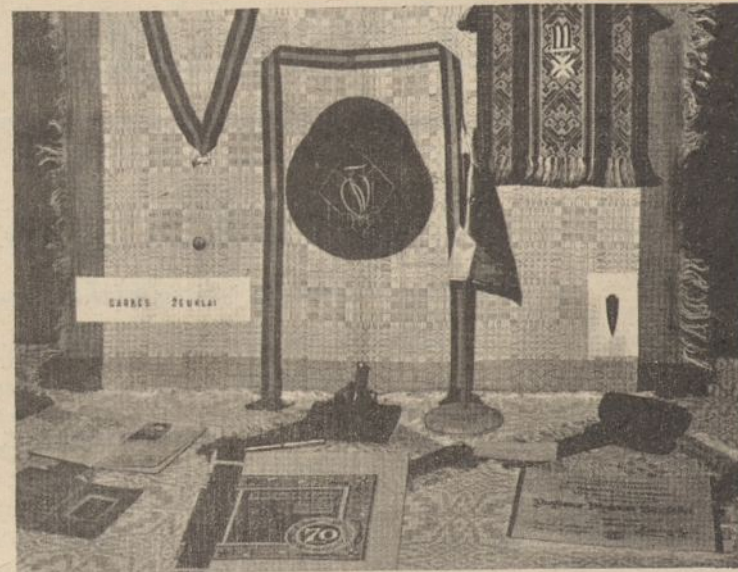
leistas, buvo pavadintas "Lietuvių Tautos Kelias". Daugelio jis buvo raginamas ir pats svajojo, kad šį veikalą, užsibaigiantį Pirmojo Pasaulinio Karo atėjimu į Lietuvą, reikėtų tęsti toliau ligi vėliausios ir pačios įdomiausios dabarties. Tačiau tuojau pat su liūdesiu paaiškino, kad rašyti toliau tokį veikalą be bibliotekų, šaltinių ir dokumentacijos, būtų ne tik sunku, bet ir rizikinga. Vaizdas negalėtų būti pilnas, neabejotinai sukeltų ginčus ir, pagaliau, jis negalės pasikliauti tik savo atmintimi.

Mieliau jam atrodė mėginimas surašyti savo jaunystės, ypač studentavimo laikų atsiminimus, laikotarpį, kuris, jo nuomone, lietuvišku požiūriu dar esąs per menkai mūsų istorijoje nušviestas. Daugiausia tuo tikslu, kada tik galėdavo, jis iš ryto vykdavo į Los Angeles centrinę miesto biblioteką ir ligi pavakario ten skaitydavo, nusirašinėdavo įvairius netiesioginius savo atsiminimams davinčius. Mat, bibliotekos sandėliuose jis rado nemažai to meto rusų kalba knygų ir žurnalų, ir toji medžiaga jam labai tiko geriau nupiešti carinės Rusijos gadynei, kai jis pats studijavo Maskvos universitete. Deja, šis ilgas parengiamasis darbas, kaip lygiai ir lietuvių lenkų ir lietuvių ukrainiečių santykių apybraižos jam nebeprisiekė surašyti.

Šalia to, jis rašė visą eilę straipsnių pirmiesiems lietuvių Enciklopedijos tomams. Vėliau, nors visada atidžiai sekdamas kiekvieną naują Enciklopedijos tomą ir kartais net spaudai parašydamas įvairius jos pakoregavimus, su kartėliu atsisakė bendradarbiauti, kai iš Enciklopedijos vyriausio redaktoriaus

ASS Los Angeles skyrius rugsėjo 29 d. suruošė savo garbės nario a.a. prof. M. Biržiškos mirties metinių minėjimą su paskaitomis apie velionį ir meninę programą. Nuotraukoje: kalba F. Kudirka ir minėjimo prezidiumas -- A. Klorė, J. Avižienienė, V. Varnas ir L. Grinius, L. Kančausko nuotrauka

A.a. prof. M. Biržiškos mirties metinių minėjime, kurį suruošė Akademinių Skautų Sąjūdžio Los Angeles skyrius, buvo išstatyti parodai velionies garbės ženklai, dalis jo parašytų knygų, rankraščiai, gauti garbės diplomai. L. Kančausko nuotrauka

Akademinių Skautų Sąjūdžio Los Angeles skyriaus nariai surengė savo garbės nario a.a. prof. M. Biržiškos mirties metinių minėjimą. L. Kančausko nuotrauka

MOKAME

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

4 1/2%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokejom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE. Four Roses 86 proof Str. Burb. Whiskey 5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas 5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška 5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98

5. NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
6. METAXA. Graikų brandy, 90 proof 5th \$5.75
7. VAT 69 SCOTCH Whiskey 5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine 5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

pareigų buvo pašalintas jo brolis Vaclovas, Mykolo nuomone, neužtarnautu ir nepriimtiniu būdu. Šis incidentas, nepajęgtas elegantiškai išlyginti, buvo gal skaudžiausias smūgis ir Enciklopedijai ir lietuvių kultūros istorijos rašymui, nes juk tada nebuvo ir dar neužaugo šios liuanistinės srities pakaitalų tiem dviem broliams Biržiškoms.

Vėliau Mykolas su neįtikėtinais sunkumais ir kantrybe surinko ir perredagavo dalį savo rašinių apie lietuvių kovas su lenkais dėl Vilniaus Lietuvos Nepriklausomybės pradžioje, ką dviem tomis išleido Nidos leidykla Londone. Ta pati leidykla taip pat išleido ir jo parengtus Vilniaus universiteto istorijos metmenis.

Pridėkime dar kelias dešimtis jo trumpesnių ir ilgesnių straipsnių įvairiais lietuvių politikos ir kultūros klausimais, didžiojoje spausdintų įvairiuose laikraščiuose bei žurnaluose, ir gausybę trumpų straipsnelių, jau neminint jo nuolatinės privatinės korespondencijos su įvairiais asmenimis ar lietuviškomis įstaigomis, -- ir turėtume pasakyti, kad ne dažnas iš mūsų jaunesniųjų galėtų pasigirti tokiu rašto darbų derliumi per vieną dešimtmetį.

Veik keturius pastaruosius savo gyvenimo metus Mykolas patvirtė savo brolio Vaclovo "Aleksandrynui" ir lietuvių rašytojų metraščio tobulinimui bei papildymams.

Tai buvo kažkas daugiau, negu visiems žinomoji biržiškiška broliška meilė. Po Vaclovo mirties jis gavo saugoti jo liuanistinę knygynėlį ir rankraščius. "Aleksandryno" rankraštis, kaip žinoma, brolio Vaclovo buvo surašytas, bet galutinai neišlygintas ir neredaguotas. Mykolas pasistatė sau pagrindiniu uždaviniu šį stambų ir ligšiol išsamiausią mūsų raštijos istoriją liečiantį veikalą -- "mažąją senosios lietuvių literatūros enciklopediją" -- ne tik galutinai paruošti, bet ir stengtis, kad kaip nors ji būtų išspausdinta jau dabar.

Kai kurie iš mūsų, ir gal ypač šių eilučių rašytojas, ne kartą Mykolui imdavom niurnėti ir apgailestauti, kam jis visą laiką atiduoda "Aleksandrynui". Juk jis vis dėlto yra jau parašytas ir nebepradings, kai tuo tarpu mums

atrodytų įdomiau ir svarbiau paties Mykolo nauji raštai ar memuarai, kurių niekas kitas be jo ir už jį neparašys. Tokios pastabos Mykolą kiekvieną kartą beveik suerzindavo.

"Ką čia tamsta niekus šneki!" -- purkštaudavo jis. "Aleksandrynas yra neįkainojama medžiaga lietuvių raštijos istorijai, ir tai buvo brolio Vaclovo viso gyvenimo svarbiausias darbas. Rankraštis gali pražūti, sugesti, suplūsti. Reikia jį dabar išleisti, ir reikia jį aplyginti, pataisyti, papildyti, ką aš dar galiu ir noriu padaryti."

Jokios tolesnės diskusijos tuo klausimu būdavo neįmanomos. Ir kai knygų išleidimo reikalus pasirodė toks pat sunkus, kiek ir lėtas, Mykolui "Aleksandrynas" pradėjo kaštuoti daug sveikatos. Jis būdavo labai nelaimingas, nervinosi, grauždavosi, kai korektūros iš Chicagos ateidavo pora savaitių vėliau, negu buvo žadėta, ar per kelius mėnesius visai neateidavo. Mykolas tada stačiai nirsėdavo. "Tik tamsta pagalvok: ką jie ten mano?... Man rašo, kad vis dar reikia palaukti, o aš jiems sakau: jūs galite laukti, bet aš negaliu laukti, aš jau senas..."

Ir Mykolas atspėjo. Jis suknubė, skaitydamas "Aleksandryną" antrojo tomo korektūrą, tuojau buvo išvežtas ligoninėn ir ten mirė savo aštuoniadešimtojo gimtadienio vakare.

(Bus daugiau)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Užsisakykite knygas Dirvoje

Dirvos administracija mielai patarnauja tiems mūsų tautiečiams, kuriems knygą neparanku įsigyti dėl gyvenamos vietos ar kitų aplinkybių, tačiau, kurie myli lietuvišką žodį, kūrybą, ir kurie mielai norėtų ne tik papuošti lietuviškomis knygomis savo knygų lentynas, bet ir tąja ar kita knyga norėtų susipažinti ar ją panaudoti kaip dovaną.

Čia patiekiami dalį knygų sąrašo. Stengsimės jį papildyti. Prašome jį išsikirpti ir pasaugoti ateičiai, nes ne visą laiką galėsime jį įtalpinti Dirvoje.

Pasirinkę knygą, atsiųskite čekį atitinkamai sumai ir už poros dienų knyga ateis pas jus paštu.

LITUANISTIKA, MEMUARAI, ALBUMAI:

Prof. V. Biržiška, ALEKSANDRYNAS I ir II tomai	\$7.50.
DABARTINIS LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS	\$12.00
M. Krupavičius, LIETUVIŠKOJI ISEIVIJA	\$2.00
Dr. A. Šapoka, LITHUANIA THROUGH THE AGES	\$3.50
VI. Vijeikis, LIETUVA — MANO TĖVŲ ŽEMĖ	\$7.00
L. Valiukas, LITHUANIA LAND OF HEROES	\$4.75
V. Sruogienė, LIETUVOS KULTŪROS ISTORIJS BRUOŽAI	\$2.00
L. Dambriūnas, LIETUVIŲ KALBOS SINTAKSĖ	\$2.50
V. Kavolis, LIETUVIŠKASIS LIBERALIZMAS	\$3.00
M. Biržiška, LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS	\$3.00
R. Skipitis, NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ STATANT	\$5.00
V. NAGIUS-NAGEVIČIUS	\$6.00
J. Petraitis, KAIP JIE MUS SUSAUDE	\$1.80
Dr. Jonas Balys, LIETUVIŲ TAUTOS LOBYNAS	\$3.00
Jonas K. Karys, NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI	\$5.00
Bronys Raila, TAMSIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ	\$5.00
Bronys Raila, IŠ PASKENDUSIO PASAULIO	\$5.00
J. Bachunas, VANAGAITIS	\$2.00
Dr. J. Prunskis, VYRAI KLYSTKELIUOSE	\$3.00
J. Andriūnas ir P. Svyrius, LIETUVA TIRONŲ PANČIUOSE	\$1.50
P. Andriūso ir VI. Radzevičiaus, BLEZDINGELĖS PRIE TORRENTO	\$2.00
AUSTRALIJS LIETUVIŲ METRASTIS	\$10.00

ROMANAI, NOVELĖS, POEZIJA:

R. Spalis, ANT RIBOS	\$4.00
R. Spalis, ANGELAI IR NUODEMĖS, novelės — kietais viršeliais	\$2.00, minkštais — \$1.50
F. Neveravičius, BLASKOMOS LIEPSNOS, 2 tomai po	\$2.0
V. Ramonas, DAILININKAS RAUBA, novelės	\$3.50
V. Ramonas, CRÖSSES (angliškai)	\$4.00
V. Ramonas, MIGLOTAS RYTAS	\$2.00
St. Santvaras, Aukos TAURĖ, poezija	\$2.50
A. Škėma, BALTA DROBULĖ	\$1.50
Alė Rūta, BROLIAI	\$1.50
Alė Rūta, — MOTINOS RANKOS	\$4.00
Alė Rūta, PRIEŠAIKA	\$3.25
Alė Rūta, ŽVAIGŽDĖ VIRŠUM GIROS	\$4.00
Alė Rūta, Į SAULETEKĮ	\$1.50
Pulgis Andriūsis, DAINA IŠ KITO GALO	\$2.00
J. Švaistas, JO SUŽEDĖTINĖ	\$4.00
J. Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS	\$2.75
J. Švaistas, ELDORADO	\$1.80
Jurgis Gliuda, HOUSE UPON THE SAND (angliškai)	\$3.95
Jurgis Gliuda, IKARO SONATA	\$2.00
Jurgis Gliuda, NAMAI ANT SMĖLIO	\$2.00
V. Volertas, UPĖ TEKA VINGIAIS	\$3.50
Jonas Grinius, GULBĖS GIESMĖ (drama)	\$3.00
LITHUANIAN QUARTET	\$4.95
LITHUANIAN FOLK TALES	\$4.50
SELECTED LITHUANIAN STORIES	\$5.00
V. Kavaliūnas, KALNŲ GIESMĖ	\$2.50
Alg. Mackus, NEORNAMENTUOTOS KALBOS GENERACIJA IR AUGINTINIAI, poezija	\$3.00
Alg. Mackus, JO YRA ŽEMĖ, poezija	\$2.75
Maironis, JAUNOJI LIETUVA — kietais viršeliais	\$2.00, minkštais — \$1.50
M. Vaitkus, MISTINIAME SODE	\$3.00
A. Giedrius, PASAKĖČIOS	\$2.00
A. Nasvytis, LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW	\$3.95
St. Būdavas, LORETA	\$1.80
I. Simonaitytė, AUKŠTŲJŲ SIMONIŲ LIKIMAS	\$3.50
A. Baranauskas, KALVOS IR LANKOS	\$2.00
Jurgis Jankus, PO RAGANOS KIRVIU	\$1.50
Jurgis Jankus, PIRMASIS RŪPESTIS	\$2.00
J. Grušas, PABUČIAVIMAS	\$1.50
J. Kralikauskas, TITNAGO UGNIS	\$2.50
St. Būdavas, VARPĄ SKAMBA	\$2.50
P. Abelkis, ATLAIĐŲ PAVĖSY	\$3.50
Vincas Krėvė, RASTAI	\$5.50
V. Kudirka, MEMOIRS OF LITHUANIAN BRIDGE	\$2.00

VAIKŲ LITERATŪRA

Vytė Nemunėlis, MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$2.00
A. Gustaitis, KOVA SU GAIDŽIU	\$2.00
A. Gustaitis, UŽPUOLA BITES	\$2.00
V. Vijeikis, KAS GRAŽIAU (piešiniai spalvinimui)	\$0.50
N. Butkienė, VELYKŲ PASAKOS	\$1.00

ĮVAIRIOS

A. Gustaitis, LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA	\$2.50
KIŠENINIS LIETUVIŠKAS-ANGLIŠKAS ŽODYNAS	\$2.95
V. Peteraitis, LIETUVIŲ-ANGLŲ KALBOS ŽODYNAS	\$7.00
J. Daužvardienė, POPULAR LITHUANIAN RECIPES	\$2.00
VALGIŲ GAMINIMAS	\$7.50

Užsakymus siųsti šiuo adresu:

DIRVA, 6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio, 44103,

AKADEMINIS GYVENIMAS

GYVOJI LIETUVYBĖ TABOR FARMOJE (3)

R. MIEŽELIS

Rugsėjo 6 d. rytas buvo skirtas svarstyti Federacijos organizaciniams reikalams. Pranešimus darė Federacijos Filisterių Kolegijos pirmininkas dr. Jonas Valaitis ir skyrių atstovai: Daiva Audėnaitė -- New Yorko, Albinas Kurkulis -- Chicago, Jonas Šoš-takas -- Detroito, dr. Algis Matulionis -- Clevelando ir Raimundas Mieželis -- Chicago. Šviesos - Santaros Filisterių skyriaus, Pranešimuose išryškėjo, kad nors eilėje vietovių veikla yra gera, bet kitur ji yra jau per mažai efektyviai veikimui išlaikyti. Ypač buvo išreikštas noras sustiprinti vidinius organizacinius ryšius ir informaciją. Pasigesta ir platesnės informacijos bendrinėje lietuvių spaudoje apie vykstantį veikimą ir atliekamus darbus.

Popietinė paskaita "Nuo indoeuropiečių iki lietuvių (Mūsų protėvių kultūros apžvalga trijų tūkstantmečių bėgyje)" skaitė dr. Marija Gimbutienė, Santaros Garbės Filisterė ir viena iš pirmųjų lietuvių mokslininkų, pirmą kartą dalyvaujanti suvažiavime. Tai buvo reta proga vaizdžiai ir įdomiai patirti apie lietuvių tautos praeitį ir mūsų protėvių kelią prie Baltijos krantų. Paskaita sukėlė eilę klausimų visomis lietuvių protistorijos sritimis: senovės religijos, santykių su kaimynais, lietuvių kalbos išsivystymo, lietuvių charakterio susiformavimo, liaudies meno, gyvenimo aplinkos ir t.t. Suvažiavimo metu buvo galima susipažinti su vėliausia Dr. Gimbutienės knyga "The Balts", išleista Anglijoje. Tai rekomenduotina ir būtina perskaityti knyga kiekvienam norinčiam turėti pagrindinių žinių apie praeitį.

Suvažiavimo dalyviai Genius Procuta, dail. Kęstutis Račkus ir dr. Vytautas Kavolis, Metmenų redaktorius. P. Petručio nuotraukos

Antrąją paskaitą skaitė Julius Šmulkštys, Indianos universitete dėstąs politinius mokslus, tema "Demokratų, respublikonų ir Lietuva". Tai buvo išsamus pranešimas, nušviečias Amerikos valdžios santykius su lietuvių tautos atstovais nuo Lietuvos okupacijos iki dabarties. Paskaitoje, tiesa, jautėsi tam tikra demokratų partijos apologetika, išvedžiojant kad ir respublikonų partija nieko daugiau Lietuvos laisvinimo bylai nėra davusi ir akcentuojant, kad abiejų partijų laikysena yra besąlyginiai apsprendžiama jų pačių interesų, nežiūrint mūsų norų ir pastangų. Diskusijoje kai kurių buvo pasisakyta, kad mūsų reikalams (ypač stengiantis neleisti Amerikos visuomenei užmiršti fakto, kad Lietuva yra sovietų okupuota) gal yra geriau, jei krašto priešakyje stovėtų asmenys (pavyzdžiui senatorius Goldwater) griežčiau pasisaką prieš komunistinį režimą ir jo pastangas plėstis.

Poetas Henrikas Nagys vakare skaitė paskaitą "Dvidešimtojo amžiaus europinės poezijos fenome-

nas -- George Trakl". Tai paskaita apie austrų poetą, kuris mirė sulaukęs vos 27 metų, bet kurio darbai turi nepaprastai daug įtakos dabartinei austrų, vokiečių ir kitų europiečių kūrybai. George Trakl skaitomas vie-

gumo reikšmė" buvo suvažiavimo pagrindinė ideologinė paskaita. Joje dokumentuotai buvo išryškinta, kad svarbiausia šių dienų kova turi būti už pažangumą, kuris suteikia žmogui geriausias galimybes pilnai išvystyti savo kūrybines ir žmogiškąsias jėgas. Pažangumui tačiau varžtus uždeda "tikėjimas" (tikėjimu supran-

Dr. Marija Gimbutienė Santaros-Šviesos Federacijos suvažiavime skaitė paskaitą "Nuo indoeuropiečių iki lietuvių -- mūsų protėvių kultūros apžvalga 3,000 metų bėgyje".

nu ryškiausi XX amžiaus vokiečių poezijos atstovų šalia Rilkes, Hofmannsthalio ir Georges. Jo kūrybos žodis labai tikslus, tie-

tant ne vien religiją, kuris nėra laisvas nuo visų žemiau išvardintų korupcijų (ar "nuodemių"): saugumo, provincializmo, nežinomybės-ignorancijos, neįsitraukimo ir netikėjimo. Tik tikėjimas, kuris yra švarus nuo šių korupcijų yra pažangus ir todėl tokiame tikėjime turi angažuotis visi. Kiekvienoje žmonių grupėje yra pažangių asmenų mažinančių varžtus. Juos reikia vertinti ir rasti su jais bendrą kalbą ir darbą. Dažnai lengviau yra susiprasti su pažangiais žmonėmis iš kitų grupių, negu su nepažangiais savoje grupėje.

Popietinė paskaita buvo skirta žvilgsniui į vieną Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo detalę. Režisoriaus Jurgis Blekaitis, iš Washingtono, savo gyvoje, vaizdingoje paskaitoje atkūrė Lietuvos Teatro pirmuosius žingsnius, jo kūrėjų ir stipriausių puoselėtojų Olekos-Zilinsko, Balio Sruogos, Algirdo Jakševičiaus, Romualdo Juknevičiaus ryškius paveiklus ir aiškiai parodė Lietuvos teatrų norą būti savaimingu ir kūrybingu Teatru. Ši paskaita buvo lyg įžanga į detalesnį Lietuvos Teatro nagrinėjimą (atskirų aktorių, pastatymų, dramaturgų, teatrinių srovių aptarimą ir ryšį su dabarties teatru), kurį rež. Jurgis Blekaitis žadėjo patiekti sekančių metų suvažiavimui.

Šeštadieniniai suvažiavimo literatūros vakarai savo programos stiprumu turbūt viršija visas (gal tik išskyrus labai retus atvejus) bet kur ruošiamas literatūrinės šventės. Šių metų literatūros vakare savo vėliausią kūrybą skaitė rašytojai Liūnė Sūta, Jurgis Blekaitis, Antanas Gustaitis, Marius Katiliškis, Julius Kaupas, Algimantas Mackus ir Henrikas Nagys. Kiekvienas jų savo kūryba savitai veikė klausytojų ir be jokios abejonės įrodė lietuvių literatūros gaivališkumą ir kūrybiškumą. Reikia pasidžiaugti, kad šiemet pirmą kartą suvažiavime atvykti galėjo poetai Jurgis Blekaitis ir Antanas Gustaitis. Nors paskutiniu laiku Jurgio Blekaitio kūrybos neteko matyti, tačiau jis dirba ir kuria, kaip matėsi iš jo skaitytų eilėraščių. Antanas Gustaitis, linksmu žodžiu palietė visą eilę mūsų gyvenimo neregų, bet kartu privertė pagalvoti, kokio didelio talento reikia, kad tai atliktum taip meistriškai, nes sakoma, kad humoro kūryba yra daug sunkesnė negu tragedijos. Kiti literatūros vakaro dalyviai dažni Federacijos bendradarbiai, bet visuomet nauji ir laukiami.

Baigiantis šeštadieniui ir laikrodžiui kryptant į sekmadienį ryto paskaita "Šiandienė pažan-

Mėlynai balandžiai

Gerai nakčia ledinį prakaitą,
Tekantį kristaline Elis kakta.

Nuolat aidi

Už mūsų juodų vienišas Dievo vėjas.

Dr. Vytauto Kavolio, Santaros steigėjo ir vieno iš buvusių pirmininkų, dabar dėstančio Defianco kolegijoje, Ohio šeštadienio ryto paskaita "Šiandienė pažan-

ŠYPSENOS

Viename fabrike, kur dirba daug moterų, direkcija iškabino skelbimą:

-- Jei jūsų nertinis didelis, saugokitės mašinų; jei jis siauras, saugokitės mašinistų!

-- Ar tu nutraukė sužadėtuves dėl to, kad ji dabar nešioja akinius?

-- Ne! Tai ji nebenori manęs matyti nuo to laiko, kai pradėjo nešioti akinius!

-- Tu tikras donžuanas! Vakar mačiau tave su viena moterimi, su kuria tu niekad nevaikščiodavai.

-- Tai greičiausiai buvo mano žmona!

-- Ar tu dalyvausi mano vestuvėse?

-- Tu susituok? Su kuo?

-- Su tavimi!

-- Gerai, aš ateisiu!

-- Mamytė, aš sutaupiau 5 centus.

-- Puiku, sūneli, kokių būdų?

-- Aš asmeniškai nunešiau tavo anoniminį laišką poniai Petraitienei!

Jaunas nedrąsus vikaras lanko savo parapiją.

-- Kokio amžiaus jūsų vaikas, -- klausia jis vienos motinos, laikančios kėdikį ant rankų.

-- Šešių mėnesių, kunige.

-- Ar tai pats jauniausias jūsų vaikas?...

-- Tai jo žmonos kaltė, kad jis šiandien milijonierius!

-- Tikrai?

-- Taip. Prieš vedybas jis buvo milijardierius!

JAV nedidelio miestelio vienas laikraštis išspausdino mirties pranešimą: "Mūsų gerbiamas klebonas Smith vakar rytą mirė. Jis apledo žemę ir iškeliavo į dangų..."

Po kelių dienų redakcija gavo telegramą: "Klebonas Smith neatvyko. Stop. Nerimauju. Stop. Šventas Petras".

Ar tavo vaikystės svajonės vėliau realizavosi?

-- Taip. Kai aš buvau mažas, mokytoja mane tapydavė už plaukų ir norėjau būti plikiu!...

-- Aš buvau beprotis kai su tavim susituokiau!

-- Tai tikras dalykas, bet tuo metu aš buvau taip įsimylėjusi, kad to nepastebėjau.

-- Tu nesiduo komanduojamasis žmonos! Parodyk jai dantis! -- pataria draugas.

-- Ačiū už patarimą, bet negaliu. Vieną kartą bandžiau ir netekau trijų dantų!...

dėjo vėliausioji suvažiavimo programos dalis -- satyrinio-literatūrinio kabareto "Antrasis Kaimas" šikcas. "Antrasis Kaimas" -- tai Chicagoje veikianti teatrinė grupė, kuri originaliais su stipria satyros doze, šikais išdrįsta paliesti visas gyvenimo sritis suteikdami tiek linksmos nuotaikos, kiek iš viso tai yra įmanoma. (Sekantieji Amerikos gyvenimą pastebės grupės vardo panašumą į žinomą "Second City" teatrą, kurio repertuaras irgi panašus stiliaus).

Šikcas tai grupė rašo Kazys Alménas, Romas Stakauskas ir Rimas Vėžys. Suvažiavimo pasirodyme (tai bene ketvirtas "Antrojo Kaimo" pastatymas -- vienas buvo Chicagoje, o du Santaros-Šviesos išvykose) buvo paliesta Montessori ir Alvydas, "karštojo telefono linija" tarp Washingtono ir Maskvos, svarbiausieji Lietuvos istorijos momentai, perrašyti šių dienų jaunimui suprantama kalba, mokslių teorijų pradžia senovėje, Dr. Jonas Grinius, Marquette Parkas ir juodukai, Tautinių šokių šventė ir visa eilė kitų temų. Kaip girdėti "Antrasis Kaimas" planuoja pastoviai Chicagoje dirbti, tad dar bus progų nemačiusiems dalyvauti pastatymuose. Šikcas natūraliai įdomiai išplėdė Regina Stravinskaitė, Viltis Vaičiūnaitė, Kazys Alménas, Rimas Cinka, Saulius Grėblūnas, Genius Procuta ir Rimas Vėžys. (Bus daugiau)

Detroito Žirgų skilties skautai dalyvavę Jubiliejinėje stovykloje ir laimėję I vietos garbę pažymėjimus. Klūpo iš kairės: R. Selenis, K. Barčas, V. Strakšys, Stovi: paskilt. V. Reklis, skilt. A. Ratnikas, draugovės vadovas V. Bauks ir A. Barčas, Trūksta draugovės vadovo S. Kaunelio. J. Gaizūčio nuotrauka

Detroito Briedžių skilties skautai dalyvavę Jubiliejinėje stovykloje ir laimėję III vietos garbę pažymėjimus. Klūpo iš kairės: G. Alantas, K. Karvelis, A. Strakšys, R. Kilmonas, Stovi: skilt. A. Vaitiekaitis, V. Ratnikas, A. Kaunelis, K. Narbutas, paskilt. V. Reklis. J. Gaizūčio nuotrauka

DETROITO SKAUTŲ VEIKLA

Praėjo vasara, pasibaigė visos jaunimo stovyklos, liko tik stovyklų įsigytos žinios ir gražūs stovyklinių dienų prisiminimai.

Rugsėjo 22 d. Detroito "Baltijos" tunto skautai su vadovais, tėveliais ir bičiuliais susirinko Lietuvių Namuose į savo pirmąją rudens sueigą. Sueigoj jautėsi Jubiliejinį metų nuotaiką. Ant stalų buvo išdėstytos pačių skautų Jubiliejinę stovyklą darytos nuotraukos, daugumos skautų uniformas puošė Jubiliejinės stovyklos ženklai.

Po tradicinių raportų ir sueigos vadovo S. A. Vaitiekaičio perskaitytų įsakymų, S. A. Banionis padarė pranešimą apie Jubiliejinę stovyklą. Jubiliejinę stovyklą stovyklavo 16 Mindaugo d-vės skautų. Jie sudarė dvi skiltis: Žirgų ir Briedžių. Abi skiltys stovyklą buvo graži darbštumo, sumanumo ir sugyvenimo pavyzdžiu. Jų stovyklavietė buvo svečių mieliai lankoma ir dažno lietuviško Disneyland vadinama. Stovyklą vykusiose varžybose Detroito Žirgų skiltis laimėjo pirmos vietos garbę, Briedžių skiltis -- trečios, Beto, už skautiškus įsirengimus, skautiškus žaidimus, skautišką skilties dvasią, Laisvės Dienos varžybose, Tarptautinės skautų dienos, Skautiškųjų varžybų dienos, "Dienos temos" varžybose jie laimėjo septynis pirmos vietos garbės pažymėjimus.

Tie visi pažymėjimai yra jų dovana savo vadovams, kurie jiems vadovavo, tėveliams, kurie jiems davė galimybės pažinti ir pamilti skautybę ir visiems Detroito lietuviams, kurie nuolat rėmė ir remia Detroito lietuvių skautų veiklą.

Visa tai labai gražiai išreiškė turtininkas v.s. Vladas Pauža savo glaudžiam žodyje.

"Mindaugo" d-vės vyresniųjų brolių laimėjimų akivaizdžiai, "Algimanto" d-vės vilkių veikla gal ir atrodys menka, bet ir jie pagal savo jėgas ir sugebėjimus gražiai atžymėjo Jubiliejinį metų. Šią vasarą jie turėjo savo atskirą "Palangos" stovyklą "Nidoj". Stovyklą 4 kandidatų davė žodį, keletas išlaikė egzaminus į aukštesnius patyrimo laipsnius ir visi įsigijo po dvi specialybes. "Palangos" stovyklos vadovui S. A. Banionui dėkingi tėveliai sueigos metu įteikė

SLA 134 KUOPOS SUKAKTUVINIS MINĖJIMAS CHICAGOJE

Prieš 40 metų II energingų patriotinių nusiteikusių moterų Chicagoje įkūrė SLA 134 moterų kuopą. Tikslas buvo juo daugiau apfungti lietuvių moterų ir reikštis lietuviškame gyvenime vien tik savo jėgomis.

Steigėjos savo darbštumu ir atsidavimu patriotiniams bei labdaros darbams atkreipė daug dėmesio ir savo veiklumugreitai išgarsėjo. Kuopa nuolat augo ir veikla plėtėsi. Per tuos 40 metų ši kuopa išaugo į 200 narių, o savo darbais atsistojo pirmoje eilėje. Pinigiškai stambiai rėmė ir remia ALT, BALF, skautišką jaunimą, Amerikos Raudonąjį Kryžių, Draugiją kovai su vėžio liga ir kitas visuomenines organizacijas. Vargiai rasime kitą kuopą visame Susivienijime, kuri pinigaiškai būtų taip stipriai rėmusi visuomenines organizacijas. Visa tai priklauso nuo jų darbštumo ir susiklausymo.

Šios kuopos vadovybės įtraukė čia gimusias ir augusias jaunuoles, kurios persiėmusios Susivienijimo ir lietuviybės dvasia, pavauduodamos senasias narses į našą valdybą ir nemažesniu entuziazmu ir ryžtu dirba jų pirm-

DARIAUS-GIRĖNO MOKYKLA CHICAGOJE PRADĖJO ANTRUOSIUS METUS

Gausiame mokyklos tėvų visuotiniame susirinkime rugsėjo 22 d., Jaunimo Centre, buvo išrinktas 1963/64 m.m. Tėvų Komitetas, kuris pasiskirstė pareigomis sekančiais: Vytautas Markevičius -- pirm., Vytautas Jasinevičius -- vice pirm., Ona Jurkšienė -- sekret., Elena Matutienė -- išd. ir Algis Kiudulas -- narys. Revizijos Komisijon: Leonida Kazėnienė, Bronius Kviklys ir Zenonas Petkus. Mokykloje, esančioje Gage Park Fieldhouse patalpose, veikia aštuoni skyriai, šiuo metu lanko 80 mokinių, mokiniai priimami nuo 5 metų amžiaus kiekvieną šeštadienį nuo 10 val. ryto; dirba mokytojai: Kun. J. Borevičius, SJ -- kapelionas, Jonas Kavaliūnas -- vedėjas, Gerda Česienė, Elyvra Narutienė, Marija Pėteraitienė, Faustas Strolia -- dainas ir Vytautas Namikas -- tautinius šokius.

Nuožirdžiai padėkota buvusio Tėvų Komiteto nariams, Leonidai Kazėnienėi, Danutei Kurauskienėi ir Vytautui Markevičiui, kurių rūpesčiu ir pastangomis, vieny mokslų metų bėgyje, buvo įsigytos reikiamos mokslo priemonės, atlyginta mokomajam personalui ir palikta kasoje \$500,00 pinigais.

Vedėjas Jonas Kavaliūnas dėkojo tėvams, kurie suprasdami lituanistinio švietimo ir tautinio auklėjimo reikala, leidžia lituanistines mokyklas savo vaikams. Kelias į gimtosios kalbos užmėrimą veda ne tiek per svetimosios išmokimą, kiek dėl tėvų kalbos nevertinimo. Lituanistinių mokyklų vertė yra ne ginčytina, jos saugoja gimtąją kalbą, tautinę sąmonę, ugdo tautinį charakterį ir tobulina lietuvių.

Tegul nelieka lietuvių šeimoje nė vienas vaikučiai nelankąs lituanistinės mokyklos. Mokykla yra apylinkės veidrodis, kuria turi rūpintis visi aplink gyvenantieji lietuvių.

Aukokime šeštadienius jaunąjį kartą -- tautos gyvybei ir laisvei.

M. Peteraitienė

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI PRENUMERATĄ

Detroito Baltijos tunto vilkiukai su vadovu S. A. Banioniu stovyklavę Kodačių vasarvietėje. Z. Šukio nuotrauka

SUSIPAŽINKIME SU AUSTRALIJOS LIETUVIŲ GYVENIMU!

Solistės G. VASILIAUSKIENĖS ir pianistės D. OLDHAM koncertų proga verta iš arčiau pažvelgti į Australijos lietuvių gyvenimą, jų visuomeninę veiklą ir pastangas lietuviškame darbe. Australijos lietuvių pažinsime įsigyje

JUOZO J. BACHUNO išleistą knygą

BLEZDINGELĖS PRIE TORRENZO

(KAINA 2 DOL.)

ar

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ

METRAŠT!

(KAINA 10 DOL.).

Abu leidiniu galite įsigyti užsisakydami juos Dirvoje.

EAGLE STAMPS DIDINA SUTAUPAS PERKANT MAY CO!

MAY'S BASEMENTS

DOWNTOWN
ON THE HEIGHTS
PARKMOUNT
SOUTHGATE

LIUKSUSINIAI KAILIAIS APSIŪTI PALTAI

Įžymiu gamyklų stiliai ir pirkta specialiai 64-iam sukakties išpardavimui!

\$50

Štai, visi LIUKSUSINII KAILIŲ PAPUOŠIMAI:

- * Natūrali ūkio minka
- * Natūrali pastelinė minka
- * Dažyta voveris
- * Norvegijos mėlyna lapė (kailiai atžymėti eksporto krašto pavadinimu)

IR ŠIOS LIUKSUSINĖS MEDŽIAGOS:

- * Vilnonė Meltona
- * Vilnonė Lustrossa
- * Vilnonė Lariba
- * Vilnonė Boucle

ŠIUOSE NAUJUOSE 1963 STILIUOSE:

- * brangenybių smakro apykaklės
- * vestuvinio žiedo apykaklės
- * įrėmintos apykaklės
- * užverčiamos apykaklės
- * specialus nugarų siuvinimas
- * sąmojingi rankogaliai

ŠIS SPALVŲ PASIRINKIMAS:

- * juodi
- * gelsvi
- * raudoni
- * smėliavi
- * mėlyni
- * žali
- * rudi
- * pilksvi

DYDŽIAI:

- * panelių 8 iki 18
- * juniorių 5 iki 15
- * ponių 14 1/2 iki 24 1/2

\$5 ĮMOKĖJIMAS

Užlaikys jūsų pasirinktą prekę.

BASEMENT WOMEN'S COAT DEPARTMENT, THE MAY CO, DOWNTOWN AND BRANCHES

ŽEMIAUSIOS ŠIŲ METŲ KAINOS! MERGAITĖMS NAUJA A-LAIDA Fasoninių sarafanų

3.88

Labai pareikalaujami stiliams jautrių panelių. Fasoniniai sarafanai tinka mokyklai ir šeštadieniniams kursams. Ji pamils tą A-linijos išvaizdą, primenančią vyresnę sesutę! Pasirinkimas lygiu, plėdų ir margų spalvų, gyvų, kaip rudens lapų!

PALYGINKIT SU 5.99

Dydžiai 7 iki 14

BASEMENT GIRLS DEPARTMENT, THE MAY CO, DOWNTOWN AND BRANCHES

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

MADŲ PARODA -- BALIUS

Spalio 12 d., šeštadienį, 7 val. vak. Neringos skaučių tunto tėvų komiteto ruošiamas balius turės įdomią programą -- pačių skaučių pasigaminčių rūbų parodą. Jaunosios skautės jau kurias laikas kaip intensyviai ruošiasi, kad pasirodžius lietuvių visuomenėi savo skoningumu apsirengime ir darbštumu.

Tėvų komitetas deda visas pastangas, kad atsilankę svečiai pasijustų jaukioje ir malonioje atmosferoje. Komitetui taip pat rūpi sudaryti lėšų mūsų jaunųjų skaučių veiklai vystyti ir tobulinti.

Tiek tėvų komitetas tiek visos skautės tikisi, kad Clevelando lietuvių visuomenė parems jų gražias pastangas ir gausiai atsilankys į balių -- madų parodą šį šeštadienį, šv. Jurgio parapijos salėje.

ĮSPŪDINGAS ĮVADAS Į PROF. A. GALDIKO PARODĄ

Dail. V. K. Jonynas savo laiku Aidų žurnale yra rašęs kad... Galdikas, kaip ir M.K. Čiurlionis, turėdami savitus kūrybinius veidus, kartu yra ir šių epochų liudininkai. Išaugę savo laiko dvasioje, jie turi su ja glaudžius ryšius. Būdami didelės asmenybės, jie besąlygiškai nepriklauso jokiai grupei, ar mokyklai, tuo laimėdami didžiulius kūrėjų laurus... Kūrybinis Galdiko įnašas į lietuvių meno pasaulį yra nepaprastai didelis... Galdiko įnašas į pasaulinį meną, be abejonės, yra labai reikšmingas. --

Spalio 6 d., Clevelande, Čiurlionio Ansamblio namuose atidarant prof. A. Galdiko dailės darbų parodą, iš karto jautėsi, kad tai ne eilinė dailės paroda. Ne vien patrys išstatytieji dailės darbai, bet ir visa aplinka bei nuotaika dvelkė priderama dvasia, skirta didžiam darbui, pagarba didžiam žmogui ir kūrėjui.

Parodos atidarymo programa buvo suplanuota J. Stempužiui įprastu radijofonišku tikslumu, taiklumu ir pritaikyta rimtim. Toks kultūringas ir skoningas priėjimas prie parodos rengimo neveltui sujaudino patį "kaltininką", jam išėjus tarti padėkos žodį.

Prof. A. Galdikas perpildytoje Ansamblio salėje buvo pristatytas glaustais ir tikslingais J. J. Stempužio, dail. M. Nasvyčio žodžiais lietuvių svečiams, M. Lenkauskienės ir dail. A. Vaikšnoro -- angliškai kalbantiems, kurių buvo taip pat apšvieti ir kurie rodė nepaprastą susidomėjimą paroda.

Gausiai parodos atidaryme susirinkę svečiai buvo pavaišinti. Tačiau, atrodo, kad ne tam jie buvo susirinkę -- ant paveikslų etikečių bematant pasirodė žvaigždutės, reiškiančios kad dailės

kūriniai keičia savininką. Ir taip daugelis butų pasipuoš vertingais mūsų iškilaus dailininko kūriniais.

Pats profesorius A. Galdikas savo impulsyvumu, savo gyvu susidomėjimu lietuvių spauda ir visuomeniniu gyvenimu, savo išorine atspara sunkiai įtikina susilaukęs 70 metų sukakties. Savo jautrią menišką sielą ir širdį parodęs atidarymo iškilmių metu, privačiai kalbantis susidūrė su atspariu žemaičiu, gyvenančiu ir besisielojančiu ne tik meno, bet ir visais lietuviams rūpimais klausimais.

Tebūnie didžiam lietuvių kultūros ugdytoji Clevelande su ruoštoji jo darbų paroda gražiu pavyzdžiu lietuvių visuomenės ir mūsų kūrėjų nuoširdaus ryšio ir įvertinimo.

* LITHUANIAN WOMENS CLUB šokių vakaras ruošiamas lapkričio 2 d., ne 27 d., kaip anksčiau buvo Dirvoje pažymėta. Apie šokių vakarą ir kitus to klubo parengimus painformuosime artimiausioje ateityje.

ISKILMĖS DARŽELIUOSE SEKMADIENĮ, SPALIO 13

Lietuvių šokėjų grupė dalyvauja Kultūrinių Darželių "VIENO PASAULIO DIENOS" programos išpildyme.

Tautinių Kultūrinių Darželių organizacija tą savo metinę šventę rengia sekmadienį, spalio 13. Pradžią 1:30 val. p.p.

Programa vyks italų darželyje, netoli Lietuvių Darželio. Kasmet iškilmės vyks kitos tautos darželyje. Šią naująbę įvedus, ateis proga iškilmes praversti ir Lietuvių Kultūriniame Darželyje.

Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos mokinių šokėjų grupė specialiai tai dienai ruošiasi ir jai vadovaus Ingrida Stasaitė. Ji pernai buvo išrinkta, pirmutinė kultūrinių darželių gyvavimo istorijoje, "Miss Cultural Garden". Tokios panelės rinkimas ir apdovanojimas bus daroma ir šį kartą. Greta kitų tautų panelių kandidačių bus ir lietuvaite.

Programai pamatyti renkames į italų darželį iš aukštutinio bulvaro pusės.

* KOMP. J. ŽILEVIČIUS, atvykęs į G. Vasiliauskienės koncertą, pasiliko Clevelande ilgesniam laikui. Jis čia renka lietuvių muzikinės kūrybos medžiagą muzikos archyvu, veikiančiam Chicagoje.

* SOLISTĖ G. VASILIAUSKIENĖ aplėdo Clevelandą, išvykstant koncertuoti Kanadoje ir rytinėse valstijose. Į Clevelandą žada sugrįžti tik lapkričio pabaigoje.

ĮDOMIOS STALO TENISO PIRMENYBĖS

Spalio 13 d. (Sekmadienį) 4 val. p.p. D. Vegh's Stalo teniso klubo patalpose -- 1907 Euclid Ave. įvyks įdomios šiaurės Ohio stalo teniso pirmenybės, kuriose be vieno klubo iš Akrono, 2 iš Columbus ir 2 iš Clevelando žaidėjų, dalyvaus ir mūsų iški-

lieji stalo tenisininkai -- Rūta Gaidžiūnaitė ir Jaunutis Pijus Nasvytis. Pirmenybėse dalyvauja D. Vegh ir E. Lippai, buvę JAV dvejetainio čempionai, taip pat Korėjos meistras Bong Mo Lee.

, Į pirmenybes įėjimas laisvas.

PRALAIMĖJO PRIEŠ UKRAINIEČIUS

Rugsėjo 21 d. Clevelande įvyko 4-sios tradicinės lengvosios atletikos tarpklubinės rungtynės tarp Clevelando LSK Žaibo ir Clevelando Ukrainiečių sporto klubo "Lwiw". Rungtynės nesunkiai laimėjo ukrainiečiai bendra pasekme 111:66. Tik mūsų moterų pasiekė laimėjimo 36:30, tuo tarpu kai jaunieji pralaimėjo 11:21, o vyrai net 19:60.

Šios rungtynės, turėjusios įvykti rugpjūčio mėnesį, dėl įvairių aplinkybių buvo nukeltos. Tiek mūsų šaliai vyrai, tiek ir jaunieji dalyvavo nepilname sąstate, kadangi dauguma mūsų lengvatelių šiuo laiku yra išvykę į kolegijas ar užimti savo mokyklų komandose, ypatingai futbole ir cross-country.

D. Čiurlionytė laimėjo 60 mtr. bėgimą (8.5 sek.), buvo 2-ji rutulio stūmimo (28'-0") ir 3-ji šuolyje į aukštį (4'-4") bei į tolį (14'-3 1/2").

V. Mockett laimėjo šuolį į tolį (14'-6"), buvo 2-ji šuolyje į aukštį (4'-5") ir 3-ji 60 m. (8.6 sek.) bei rutulio stūmimo (27'-5 1/2").

D. Jurgaitytė pasiekė pergalę ieties metime (88'-6"), liko 2-ja disko metime (83'-8") ir 4-ja rutulio stūmimo (27'-2").

M. Jokūbaitytė pasirodė jau kaip visai lygiavertė varžovė vyresnėms ir "išispraudė", į 2-ją vietą šuolyje į tolį (14'-5") ir liko 3-ja šuolyje į aukštį (4'-3").

S. Venclauskas, neseniai buvęs sužeistas futbolo rungtynėse, dar įstengė laimėti 1-mą vietą jaunių rutulio stūmimo (40'-3") ir 2-ją vietą vyrų disko metime (101'-6").

A. Motiejūnas, neseniai grįžęs iš karinės tarnybos, išpešė 2-ją vietą šuolyje į tolį (18'-10") ir 3-čią -- 100 m. bėgime.

V. Staškus buvo antruoju 100 m. bėgime ir 3-ju -- 400 m. bėgime. Varžybų laimėtojai teko Pereinamoji Dovana, įsteigta L.B-nės Clevelando I-sios Apylinkės valdybos, 1959 m. Iki šiol visus 3 pirmuosius susitikimus buvo laimėję ukrainiečiai.

(sv)

Išnuomojama patalpa

E. 185 gt. La Salle teatro (Lithuanian Village) pastate. 520 kv. pėdų, pilnas rūsys. Tinkama patalpa bet kokiai bizniui ar raštinei. Centrinė prekybos vieta.

Teirautis EX 1-1143 arba ER 1-4732.

HOUSE FOR SALE

OPEN SAT. AND SUN. 2-6
BROOKPARK, 16035 Bowfin Blvd. 3-bedroom ranch, close schools, shopping, churches. Carpeting, storms, screens, finished rec. room - bar, garage, fenced yard 243-1150.

CLEVELAND HTS. -- 3 family - 4 garages. 5-5-4 on third floor. 2 entrances. Call 9 am. - 2 pm. YE 2-3724 \$25,500

SHAKER-BYRON-SUSSEX AREA 8 room brick colonial. 3 bedrooms. 1 1/2 baths, mahogany paneled library, knotty pine family room, 2 wood-burning fire places, screened porch. Lovely enclosed yard. Many extras. Priced to sell. SK 2-3963.

DUPLEX IN EUCLID. Near Euclid and Babbitt Rd. 1435-1437 Sulzer. 2 garages, enclosed back porches, gas furnaces, 2 bedrooms each. Separate basements. Half duplex vacant. \$24,900. By owner. Call 731-0191.

GUTHRIE AVE. 8002, completely remodeled single. Copper plumbing, new hot water tank, birch kitchen. Open Sunday P.M. ON 1-0399.

DOUBLE 5 - 5
Finished 3rd floor, lavatory in basement, very clean. E 141 South of St. Clair. Near churches & Bus stops. Owner EV 1-5011.

Clevelandietis V. Jokūbaitis, Jubiliejinės skautų stovyklos komentantas su Lietuvos Skautų Sąjungos įkūrėju P. Jurgėla prie stovyklos vėliavų.

Būrelis clevelandiečių skaučių dalyvavusių jubiliejinėje stovykloje. Pirmoj eilėj iš kairės: D. Nasvytytė, R. Jokūbaitytė, E. Šenbergaite ir viešnia iš Los Angeles Moriejūnaitė. Antroj eilėj: Neimaitė, Leukonytė ir J. Saikutė.

B. Kerbelienės nuotrauka

WORCESTER

Koncertas-balius

Aktorius Vitalis Žukauskas ir solistas Benediktas Povilavičius, a k o mponuojant muzikui J. Gaideliui, š. m. spalio 26 d. atvyksta į Worcesterį išpildyti programą koncerte-baliuje, kuris įvyks Maironio parko naujoje salėje Shrewsbury, Mass. Po koncerto skani vakarienė, paruošta prityrusių šeimininkių ir šokiai, grojant geram orkestrui.

ALT Sąjungos skyrius -- šio koncerto rengėjas -- maloniai kviečia visus dailiojo žodžio ir muzikos mėgėjus pasidžiaugti gera programa ir maloniai praleisti vakarą. Vakaro pradžia 6 val. 30 min.

Norintieji užsisakyti stalinius iš anksto prašomi kreiptis į p. Antaną Vagelį, tel. PLeasant 6-0368.

ALT Sąjungos skyriaus susirinkimas

Š. m. rugsėjo mėn. 28 d. įvykusiam skyriaus susirinkime svarstyta rengiamo koncerto - balius reikalai, taip pat pasiskirstyta darbu koncertą ruošiant ir jo metu. Koncerto paruošiamuosius darbus energingai tvarko pats skyriaus pirmininkas Algis Zekus.

Susirinkimo metu taip pat konstatuota, kad surinkta, palyginti, nemažas skaičius A. Smetonos monografijos prenumeratų ir kad Nepriklausomybės Fondo vajus netrukus bus baigtas. Šiam darbui jau kelinėti metai sėkmingai vadovauja skyriaus valdybos narys Antanas Vagelis. Skyrius taip pat baigia plintinti ir jau atsiskaitė už "Vilties" draugijos išleistą knygą "Dailininkas Rauba".

K. J.

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Willowick

Graži gatvė, puikus susisiekimas, arti mokyklų. 5 metų senumo. 2 mieg. žemai, 2 pusiau užbaigti viršūj. Padalintas rūsys po visu namu. \$17,800.

E. Cleveland

Į pietus nuo Euclid gatvės. 11 kamb., su baldais, gerame stovyje. Pajamos \$235 mėn. plius savininko butas.

Šv. Jurgio parapijoje

2 šeimų 7-5, 2 garo pečiai, 2 garažai. Arti šv. Jurgio mokyklos. Nedidelis įmokėjimas.

2 šeimų 6-5, 2 garo pečiai, 3 garažai. \$9,800. Įmokėjimas \$500.

1 šeimos, 3 mieg., gerame stovyje. Prašo \$12,200.

2 šeimų, 4-4 visi erdvūs kambariai. 2 geri garažai. Gražus kiemas. \$9,800.

2 šeimų 5-6, Ansel Rd. \$10,600.

Investavimui

4 šeimų, 3 šeimų ir 3 garažai ant 1 didelio sklypo. Gerame stovyje. Visi butai išnuomoti. Pajamos apie \$400 mėn. Kaina \$28,000.

4 butai ir 3 krautuvės. Labai gerai prižiūrėti namai. Prašo \$32,000.

2 dviejų šeimų namai 5-5 ir 6-6. Reikia remonto. \$9,600.

Lietuviai bendradarbiai: Alg. Dailidė ir John Lorenz 13229 Superior Ave. UL 1-6666

EAST CLEVELAND-13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS EARN

4 1/2 %

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30 P.M.

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE-6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

One gift works many wonders 4 UNITED APPEAL

IŠNUOMOJAMAS 5 KAMBARIŲ BUTAS

virš Superior Savings & Loan Assn. patalpų, East 68 ir Superior Ave. kampas.

Teirautis telefonu: HE 1-2497

PARDUODAMAS NAMAS

Šv. Kryžiaus parapijos (Holy Cross) rajone. 4 miegamųjų namas, puikus rūšys, vario vamzdžiai, 2 automobilių garažas. Prieinama kaina -- \$17,200.

GANSA REALTY

687 E. 200 St. KE 1-4664

(114-116)

PARDUODAMAS NAMAS

2 šeimų, 5-5 kamb., E. 143 gt. 1 pietus nuo St. Clair; arti susisiekimo, krautuvų, mokyklų ir t.t. Lietuvis savininkas. Skamb. GL 1-8729 (127)

PARDUODAMAS NAMAS

Prie E. 185 gt., naujas, 2 šeimų, mūrinis. 18702 Maskoka. Teirautis vakarais tel. HE 1-6738. Apžiūrėti šeštadieniais ir sekmadieniais. (113, 114, 115)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą

DIRVA

Nr. 115

1963 m. spalio 9 d.

KAS IR KUR?

* L.S.T. KORP! NEO-LITHUANIA suvažiavime išrinkta Vyriausioji Valdyba, rugsėjo 20 d. įvykusiame posėdyje pasiskirstė pareigomis sekančiai:

Vaclovas Mažeika -- pirminkininkas, 7310 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, Telef: PROspect 6-8206.

Rimas Staniūnas -- vicepirminkininkas ir arbiter elegantiarum, 2102 W. Garfield Blvd., Chicago, Ill. 60609 Telef. 737-3558.

Stasys Virpša -- sekretorius, 2558 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629 Telef: 776-7409.

Mečys Šimkus -- išdininkas, 4224 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60632, Telef: YARds 7-2046.

Romanas Stakauskas -- narys kultūros reikalams, 6550 S. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629 Telef: PROspect 8-6804.

* DAIL. J. BAGDONAS, kurio darbų paroda vyksta šiuo metu Chicagoje Standard Federal Savings and Loan Assoc. patalpose, 4192 Archer Ave., intensyviai ruošiasi parodomis amerikoniškose meno galerijose. 1963-64 metų sezono jo parodos įvyks New Yorke, Bostone, Los Angeles, Chicagoje ir Toronte.

AKTORIUS-HUMORISTAS VITALIS ŽUKAUSKAS po sėkmingų gastrolių Vokietijoje ir Anglijoje su "vieno žmogaus teatru" gastroliuoja toliau Amerikoje.

Spalio 5 d. dalyvavo Detroito Dariaus Girėno klubo baltųjų programoje, spalio 12 d. New Yorke dalyvaus programoje drauge su op. sol. J. Krištolaityte Valsiečių Liaudininkų suvažiavimo proga, spalio 19 d. vyksta Clevelando "Lithuanian Village" b-vės rengiamam baliuje atlikti programą, o spalio 26 d. dalyvaus Tautinės S-gos ruošiamam koncerte Worcester, Mass. Šiame koncerte dalyvaus sol. B. Povilavičius ir komp. J. Gaidelis.

INŽ. V.S. MONTVILA rugsėjo mėn. pabaigoje susižiedavo su G. Ūselyte, Abudu jaunuoliai aktyviai reikšėsi lietuvių studentų organizacijose New Yorke. Inž. V.S. Montvila yra Studentų Skautų Korp! Vytis filisteris, o G. Ūselytė Korp! Neo-Lithuania buvusi valdybos narė. Vestuvės numatomos kitais metais ankstyvą pavasarį.

PATS SKAITYK IR KITUS RAGINK SKAITYTI DIRVĄ

Nuoširdžiai užjaučia liūdėsio valandoje Albertą Paulikaitį ir poniją, jo mylimai motinai

A. PAULIKAITIENEI

mirus ir kartu reiškia užuojautą visiems giminiams.

ALT S-gos East St. Louis Apylinkės Skyrius

Mielam choro vedėjui Albertui Paulikaičiui ir poniai, jo mylimai motinai

A. PAULIKAITIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

East St. Louis Lietuvių Choro dalyviai

Dr. K. Valiūnas išvyksta kelionėn aplink pasaulį

Dr. K. Valiūnas

"Neris" International, Inc. prekybos bendrovės prezidentas, dr. Kestutis J. Valiūnas, spalio mėn. 15 d. išvyksta ilgesnėn kelionėn aplink pasaulį. Kartu su juo vyksta žmona E. Jasaitytė-Valiūnienė.

Iš New Yorko per San Francisco skrenda kelioms dienoms į Havajus. Iš ten į Guam ir Filipinų salas. Filipinuose -- Maniloje užtruks tarnybiniai, nes tenai yra bendrovės padalinys "Neris" Philippines, Inc. Padalinio reikalių vedėjas, jau treči metais, yra lietuvis Romualdas Vildzius.

Užsuko Honkongan, Combodijon, Siaman (Thailand), Burmon ir ilgesniam laikui pasiliks Indijoje. Čia bus Udaipur maharadžos svečiui. Jei klimato sąlygos leis, nebus liūčių, turės progos pamedžioti. Indijoje lankysis didžiulius miestus tarnybos ir turistų.

Lietuviškoji šeima dar daugiau pasikeitė karo pasėkoje. Buvo perkainuotos bendrosios vertybės. Stovyklinis gyvenimas įnešė apatiškos. To visko rezultate krito idealizmas šeimoje, o tuo tarpu tik idealistinė šeima yra lietuviškos ugdymo pagrindas.

Dr. J. Pikūnas: Šeima yra esminis tautinio auklėjimo veiksnys. Kad šeima savo pareigą atliktų, ji turėtų būti save ugdančioji šeima. Save ugdančioji šeima yra tokia, kur tėvas, motina ir vaikai, atlikdami savo pareigas, stengiasi patys tobulėti tiek socialiniai, tiek tautiniai. Patystobulėdami, tėvai ugdytų vaikus ne tik žodžiais, bet darbais ir jausmais.

Š.m. spalio mėn. 12 d. 7 val. vak. Windsoro ir Detroito lietuviai rengia trijų kartų susipažinimo

VAKARA

Programoje: solo ir duetai. Atliks solistai V. Verikaitis ir J. Liustikaitė.

Bus premijuojami: Senosios kartos lietuvių polka Vidurinėsios kartos valsas ir jaunosios kartos tvistas.

Taip pat įvyks burtų traukimas. Veiks turtingas bufetas ir gros puikus orkestras.

Šis įdomus vakaras įvyks erdvioje Detroito Lietuvių Namuose, 3009 Tillman Str.

Rengimo Komitetas

ALTS Bostono skyriui 14 metų

(Atkelta iš 1 psl.)

Čia vyko visos lietuvių dailininkų meno parodos. 1954 metais skyrius suruošė Genocido parodą, kurią aplankė per 1000 asmenų. Skyrius daug prisidėjo prie Am. L. T. S-gos Centro V-bos 1953 m. Washingtono suruošto karaliaus Mindaugo vainikavimo 700 metų minėjimo. T-nės S-gos namuose 1952 m. įvyko S-gos seimas. Skyrius ruošia susirinkimus, tautos šventės minėjimus, tradicinius naujų metų sutikimus ir jau penkti metai kultūrinius subatvakarius. Skyriaus nariai savo įnašais yra gausiai prisidėję prie Vilties draugijos įsikūrimo.

KAIP ATRODO ŠIANDIENT-NĖS S-GOS NAMŲ VIDUS?

Jaunimo salėje skyriaus nariai pastatė ilgamečiui pirm. Jonui Kasmauskui biustą. Taip pat įkurdinta Vyt. Didž. Kunigaikščio 12 pėdų aukštumo statula. Šioje salėje sienas puošia gražiai įrėminti dideli paveikslai: J. Tuomo - Vaižganto, Dr. J. Basanavičiaus, Dr. V. Kudirkos, Vl. Putvio, A. Olio ir G. Washington. Gi salės gale drobėje nuolubų ligi žemės Lietuviais esame mes gimę ir tt.

Iškilmų salėje 1954 m. įkurdintas Liet. karaliaus Mindaugo biustas ir ta proga skyrius surengė pianisto A. Kuprevičiaus koncertą, 1959 m. įkurdintas A. Smetonos biustas ir 1962 m. Maironio akademija ir s-gos namuose biustas.

Be šių, sienos dekoruotos dail. V. Andriušio įvairiais lietuviškais motyvais, gi iliustra arch. J. Okunio sukompanuota kabo palei visą salę.

Tautinės S-gos nariai gali pasididžiuoti šiuo kultūriniu židiniu, nors gal kai kam ir kitaip atrodo. Ypač kaip neteisingai dr. Grinius savo viešnagės atsiminimuose paliečia šiuos namus.

Bet jau dalis iš mūsų eilių išsiskyrė ir pabėgė šią žemės kelionę: A. Strockis, S. Mockus,

V. Vileišis, Dr. B. Kalvaitis, V. Vakauzas, J. Kalvaitis, A. Dilba.

Gyvenimas nestovi vietoje. Organizacijos kuria savo istorijas, žmonės keičiasi.

Bostono Tautinei Sąjungai reikia duoti didelį kreditą jos 14 metų veikloje. Visa tai reikia laikyti nemenku įnašu į lietuviškosios kultūros laimėjimus.

Kelias nueitas tolimas ir sunkus. Visą darbą atlieka saujelė pasišventėlių, kurių auka skirta visų Motinų Motinai -- Lietuvai Tėvynei!

Ig. Vilnėniškis

STUDIJŲ DIENOS

Lietuvių Studentų Sąjungos Bostono skyrius maloniai kviečia rytinio pakraščio studentus ir apylinkės visuomenę atsilankyti į jų rengiamas Studijų Dienas kurios įvyks š.m. spalio mėn. 12-13 d.d., Tautinės Sąjungos Namuose, 484 East Fourth Street, So. Bostone.

Šeštadienį programa prasideda atidarymu 10 v. rytė, prof. Dr. J. Navickio paskaita "Humanitarinių mokslų svarba ateityje", prof. V. Mantauto paskaita "Humanitarinis išsilavinimas" ir simpoziumas tema "Humanitariniai mokslai griežtųjų mokslų amžiuje". Po paskaitų, 8 v.v. įvyks Initium Semestri šokiai, Baltais Nams salėje, 64 Sigourney Street, Jamaica Plain.

Sekmadienį 10 v. ryte Mišios, Šv. Petro prapijos bažnyčioje, So. Bostone. Po mišių įvyks suvažiavimo uždarymas.

CHICAGO

* CHICAGOJE KORP! NEO-LITHUANIA šventė -- 41 m. įsi-steigimo sukakties minėjimas įvyks lapkričio mėn. 16 d. Byrd Ballroom salėje 4730 W. Madison g-vėje. Apie 15 jūniorių ruošiasi gauti seniorių spalvas, kurios jiems bus suteiktos šventės iškilmingo posėdžio metu.

1963 M. SPALIO 19 D.,

ŠEŠTADIENĮ

LIETUVIŲ LAISVĖS SALĖJE

269 Second Street Elizabeth, N. J.

Į VYKS

SOLISTĖS

IŠ AUSTRALIJOS

G. VASILIAUSKIENĖS

IR PIANISTĖS

D. OLDHAM

KONCERTAS

PO KONCERTO ŠOKIAI.

BILIETAI \$2.50, \$2.00. STUDENTAMS \$1.00

Koncerto pradžia punktualiai 7 v. v.

JAV Lietuvių Bendruomenė
New Jersey Apygarda

Svarbus pranešimas siuntinių į Lietuvą siuntėjams!

Artinasi Kalėdos, dabar yra pats laikas siuntinius siųsti, kad jie Lietuvoje šventėm būtų gauti.

Viena iš patikimiausių Amerikoje siuntimo firmų yra licenzijuota bendrovė Cosmos Parcel Express Corporation, per kurią siuntiniai yra betarpiškai siunčiami tiesiai į Vilnių.

Šios bendrovės du lietuviški skyriai randasi Chicagoje: 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864 Chicago 8, Ill.; 2439 West 69th St., tel. WA 5-2737 Chicago 29, Ill.

Siųsdami per tas lietuviškas įstaigas siuntinius, Jūs esate pilnai garantuoti, jog siuntiniai bus tvarkingai supakuoti, tuoj pat išsiųsti tiesiai į Lietuvą ir pasieks gavėją po 5-6 savaitių.

Ten pat didžiausias pasirinkimas, urmo sandėlio kainomis visų medžiagų ir prekių kurios tinka siuntimui.

Cosmos įgaliotu atstovu Chicagoje yra Edvardas Žukauskas.

Šioje firmoje pradėjo taip pat dirbti, ilgą laiką toje srityje dirbęs ir siuntinių siuntėjams žinomas Vytautas Žukauskas.

Taigi visais siuntimo ir informacijų reikalais kreipkitės pa-minėtu adresu 2439 W. 69 St., tel. WA-5-2737 arba 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864. Būsime tikrai kuo geriausiai aptarnauti ir pilnai patenkinti.